N° 155.

1862.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 27 December.

P. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Bij deze courant behoort een bijvoegsel, bevattende:

1. Verslag van het verhandelde in den gemeenteraad van Middelburg, zitting van 24 dezer.

2. Idem van den gemeenteraad van Vlissingen, zitting van 20 dezer.

Editie van vrijdag avond 8 ure.

Middelburg 26 December.

Ofschoon de minister van financiën van gevoelen schijnt te zijn dat in den loop der nederlandsche post naar Zeeland niet wel verandering kan komen, zal er toch, volgens zijne mededeeling aan de eerste kamer, in de vertraging welke de loop der fransche en belgische brieven naar het voornaamste gedeelte der provincie Zeeland, bepaaldelijk naar Middelburg ondervindt, eerstdaags op eene andere en tevens voldoende wijze worden voorzien.

Waarin die voorziening bestaan zal wordt niet gezegd. Wij moeten ons dus met eene gissing vergenoegen, maar eene gissing waartoe wij nog al eenigen grond hebben. Niet onwaarschijnlijk is het dat in des ministers bedoeling ligt, om voor de belgische en fransche brieven naar Middelburg bestemd, eene andere route voor te schrijven. De pakketten die met de ambulante internationale postdienst met den eersten spoortrein uit Antwerpen worden afgezonden, zouden in dat geval niet meer te Rozendaal worden afgegeven maar naar Antwerpen worden terug gevoerd, om van daar over Gent, Brugge, Sluis en Vlissingen Middelburg te bereiken. Op die wijze zullen zij eenige uren vroeger in de hoofdstad aankomen. Maar zal daardoor dan in de behoefte op voldoende wijze zijn voorzien? Middelburg en Vlissingen zullen er iets, maar toch zeer weinig bij winnen, voor de overige gemeenten in onze provincie heeft die maatregel niet het minste nut. En wanneer wij verbeteringen vragen, dan is dat geenszins voor Middelburg en Vlissingen alleen; wij verlangen een beter geregeld brievenvervoer waardoor de geheele provincie de voordeelen kan plukken. Wij zijn niet tevreden zoo lang op een brief, des avonds uit Amsterdam of 's Hage verzonden, eerst den vierden dag het antwoord kan worden ontvangen. Wij achten het brievenvervoer niet behoorlijk geregeld zoo lang de brieven des avonds ten 5 ure van hier naar het zoogenaamde Staats-Vlaanderen verzonden, eerst ruim een uur te Vlissingen en vervolgens een groot gedeelte van den nacht te Breskens blijven liggen. Wij zullen gegronde reden tot klagten hebben zoo lang voor de aanzienlijkste gemeenten slechts éénmaal per dag gelegenheid tot verzending bestaat.

Aan al de bezwaren welke wij hier opsommen zou worden tegemoet gekomen zoo de minister kon besluiten een tweeden postrit te organiseren, welke des avonds ten 9 of 10 uur te Middelburg aankomen en ook des avonds van daar vertrekken zou, in verband met eene betere gemeenschap met het zoogenaamd Staats-Vlaanderen. We behoeven dit plan, waarvan het nut erkend is, niet in het breede te bespreken. Zoo de minister oordeelt dat het belang der zaak niet tegen de kosten die de uitvoering van het plan vordert, kan opwegen, zullen wij vooreerst van eene betere regeling verstoken blijven. Maar men spiegele ons dan niet voor eene voorziening in de behoefte die bij slot van rekening op niets neerkomt. Men zegge dan ronduit dat het belang van Zeeland te weinig geteld wordt om eene belangrijke uitgave te wettigen. Men zegge dan dat die provincie geene gelijke aanspraken heeft met andere; maar men overwege dan tevens of eene dergelijke geringschatting ook gevolgen zou kunnen na zich sleepen waarvan men de verantwoordelijkheid liefst niet zou willen op zich nemen. Voor het vaderland is het van belang dat de bevolking in elk deel van het rijk met eene goede, met eene echt nederlandsche gezindheid bezield blijve.

Onze gedachten over dit gewigtig punt stellen wij ons voor in een onzer volgende nommers te ontwikkelen.

Dat de woorden door een onzer haagsche korrespondenten onlangs met betrekking tot het Nieuw dagblad van 's Gravenhage geschreven, de redaktie van dat blad niet aangenaam in de ooren konden klinken was te verwachten, en het zal dan ook niemand bevreemden, dat zij naar aanleiding daarvan tegen den korrespondent, dien zij, zeer ten onregte, persoonlijk meent te kennen, hevig te velde trekt. Is nu al haar wrevel gemakkelijk te verklaren, tegen de wijze waarop zij dien lucht geeft moeten wij echter met nadruk opkomen. Zij voelt zich daarbij gedrongen tot de betuiging „dat de goede trouw van ons blad door niemand zal worden betwijfeld; dat zij er niet aan twijfelt of het is ons om waarheid te doen; dat wij zelfs bij verschil van staatkundige meening, gewaardeerd worden als een fatsoenlijk orgaan der openbare meening; en dat wij een eerlijk gevoel bezitten." Deze vierledige hulde onzer toegebragt gaat echter vergezeld van een hartstogtelijken uitval tegen onzen korrespondent dien zij van logen ten opzigte der zamenscholingen in de residentie, van insinuatie en persoonlijken wrok jegens genoemde redaktie en van meer dergelijke zaken beschuldigt.

Die hulde en die afkeuring hebben op ons geenszins den indruk gemaakt welken het Nieuw dagblad vermoedelijk bedoeld heeft.

Er zijn lofuitingen die we hoog prijs stellen, maar er zijn er ook die de tegenovergestelde uitwerking op ons hebben. Ons gevoelen omtrent het Nieuw dagblad is geen geheim, en het is dus ligt na te gaan welke waarde wij aan de ons toegezwaaide hulde hechten. Dat wij in de opinie van dat blad zoo hoog staan aangeschreven konden wij niet verwachten en wij hebben dat ook geenszins verdiend. Ons oordeel over het Nieuw dagblad luidt zeker niet gunstiger dan dat van onzen korrespondent en het is dus onbillijk dat alleen hij wordt getroffen door den toorn welke in de eerste plaats op ons had behooren neer te komen. Hetgeen door ons en onze korrespondenten betrekkelijk de zamenscholingen geschreven is, wordt door niet een der andere dagbladen in een enkel opzigt weêrsproken. Mogten deze ons evenwel op eene onjuistheid betrappen, wij zullen hun ten volle regtvaardigen, maar de wijze waarop de redaktie van het Nieuw dagblad handelt verbiedt ons met haar in het strijdperk te treden.

Welligt zal door deze woorden het gunstig oordeel dat het Nieuw dagblad over de Middelburgsche courant geveld heeft, geheel gewijzigd worden, en wij verwachten nu binnen kort een artikel waarin onze houding wordt afgekeurd.

Mogt dit zoo zijn, we zullen er niet op antwoorden.

Zoo als in de zitting van de eerste kamer van woensdag bepaald was (men zie het verslag op de volgende bladzijden) is heden met de behandeling der staatsbegrooting voor 1863 voortgegaan en wel met hoofdstuk III A (buitenlandsche zaken). De beraadslagingen over dat hoofdstuk zijn evenwel niet ten einde gebragt: zij zullen heden avond worden voortgezet. De minister van buitenlandsche zaken heeft eene uitvoerige rede gehouden.

De Staatscourant van gisteren deelt mede dat Z. M. de koning zaturdag in bijzonder gehoor heeft ontvangen sir John Ralph Milbanke, en dingsdag op gelijke wijze den heer von Mohl, ter overhandiging hunner geloofsbrieven als buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister, respektievelijk van Hare britsche majesteit en van Z. K. H. den groothertog van Baden.

Benoemingen en besluiten.

LEGER. Benoemd tot 2en luitenant bij het wapen der infanterie bij het 1e regement: de sergeanten W. J. C. Kalshoven en H. H. Rink van het instruktie-bataljon, T. M. Keyser van het 4e, L. W. J. J. Ramaer van het 1e, en L. J. A. J. Broman van het 8e, alsmede de sergeant-majoor C. F. Westenburger van het 6e regement;

bij het 2e regement: de sergeanten H. Pothoven van het 6e, H. C. Smalenbach van het 1e, F. de Groof van het 5e, J. C. T. Bouman en L. P. van der Wal van het 7e, J. Vlam van het 6e, C. L. Beck en P. F. de Kok van het 8e regement;

bij het 3e regement: de sergeant-titulair K. H. Duycker en de sergeant E. D. H. Mac-Leod, beide van het regement grenadiers en jagers, de sergeant F. C. P. M. Watrin van het 1e, de sergeant-titulair R. de Lannoy van het regement grenadiers en jagers, de sergeanten L. H. M. Genet en J. K. C. Pompe van Meerdervoort, van het korps, mitsgaders de sergeant-majoor G. J. Noy, van het regement grenadiers en jagers;

bij het 4e regement, de sergeanten A. Boxman van het 2e, en H. P. Muller van het 5e regement, W. H. N. 's Graeuwen van het instruktie-bataljon, J. N. Hardeman van het 2e, K. W. P. Seeuwen van het 3e, en H. J. Prins van het 7e regement;

bij het 5e regement, de sergeanten J. H. van Moll van het instruktie-bataljon, A. W. van Roggen van het 8e regement, en W. M. A. Buffart van het instruktie-bataljon, de wachtmeester-titulair H. G. J. van Hoogstraten van het 3e regement dragonders, de sergeanten G. A. Leussen van het instruktie-bataljon, A. Jonquière van het 7e, en jhr. H. L. A. J. Bowier van het 2e regement, jhr. A. W. Bowier van het instruktie-bataljon, en J. F. van Rossum, van het 6e regement;

bij het 6e regement, de sergeanten C. C. Krieger van het 1e regement, G. J. Bomberg van het instruktie-bataljon, W. F. van Limborch van der Meersch van het 7e, A. E. Mooijaart, mitsgaders de sergeant-titulair A. L. J. H. Verlinden van het 4e regement, de sergeanten G. van Essen van het regement grenadiers en jagers, L. H. Huigens van het 8e, en J. van Voorthuysen van het 7e regement, de sergeant-majoor N. Bergman van het instruktie-bataljon, en de sergeant E. T. Picard van het 7e regement;

bij het 7e regement, de sergeanten A. Stokhuyzen van het instruktie-bataljon, B. J. J. Magnin van het 4e, F. H. A. A. Wagner van het 3e regement, J. F. Sachse van het korps, P. L. Halderiet van het 2e regement, E. Muller en L. W. Muller, beide van het regement grenadiers en jagers, alsmede de sergeant-majoor A. W. Constant van het korps;

bij het 8e regement, de sergeanten A. S. de Ronde Bresser van het 7e, J. F. Smith van het 1e, J. P. G. van Baer van het 3e, A. J. van Ling van het 5e, C. T. Verkerk van het 6e, M. Jorissen van het 1e, G. J. A. Verstegen van het 5e en S. S. P. Lang van het 3e regement.

Benoemd tot 2en luitenant bij het wapen der artillerie bij het 2e regement vesting-artillerie, de sergeant-titulair E. Thesingh, van het 1e regement vesting-artillerie; en bij het 3e regement vesting-artillerie, de sergeanten-titulair J. W. K. Verwey en P. van der Meer, eerstgenoemde van het 2e en laatstgemelde van het 1e regement vesting-artillerie.

Kerk- en schoolnieuws.

De algemeene kerkeraad der nederduitsche hervormde gemeente te Rotterdam heeft woensdag avond, ter voorziening in de vakature, ontstaan door het vertrek van den heer B. J. Adriani en voortdurende door het bedanken van den heer J. Posthumus Meyjes, opgemaakt het volgende drietal van predikanten: de heeren F. Rauwenhoff, theol. dokt. te Zaltbommel; N. H. de Graaf, te Apeldoorn, en H. G. Hagen, theol. dokt. te Leiden.

Marine en leger.

Volgens bij het departement van marine ingekomen berigt, is Zr. Ms. schroefstoomschip Djambi, onder bevel van den kapitein-luitenant ter zee P. A. van Rees, in den avond van den 23 dezer ter reede van Spithead aangekomen.

— Maandag is te Hellevoetsluis aangekomen van Rotterdam en dingsdag, na het innemen van buskruid en patronen, naar Brouwershaven vertrokken ter opvolging zijner bestemming naar West-Indië, het nederlandsch barkschip Landbouw, gezagv. P. A. Kleynenberg, aan boord hebbende de 1e kompanjie van het korps mariniers, sterk 196 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den kapitein 2e klasse W. G. Tuning, den 1en luitenant G. J. Steyn Parvé, 2e luitenants A. H. W. de Gelder en J. A. Zaal.

Gemengde berigten.

Vanhalwijn, de moordenaar van Martin Doise, is zaturdag jl. te Bailleul geguillotineerd. Zoo als men weet, was vrouw Doise onschuldig voor dezen moord veroordeeld en deze omstandigheid deed eene groote menigte bij de teregtstelling tegenwoordig zijn. — De oprigting van een standbeeld voor Schiller te Berlijn is voorloopig tot 1 september des volgenden jaars verdaagd. — Te Utrecht bestaat het voornemen tot de oprigting eener brood- en meelfabriek, welke zich het bakken van brood en later ook het malen van graan voorstelt. Men verlangt daartoe een kapitaal van ƒ 60,000; zoo echter voor ƒ 40,000 is ingeschreven zal men de vennootschap als gevestigd beschouwen. — Onder de vreemdsoortige plannen tot oprigting van gedenkteekenen voor wijlen prins Albert is er een, hetwelk te Glasgow bijval schijnt te vinden. De heeren Thompson wenschen een gebouw te stichten naar het model van den tempel van Theseus, te Athene, en daarin een standbeeld van den prins te plaatsen. — Nabij Falmouth is dezer dagen een walvisch ter lengte van 45 voet tusschen de rotsen geraakt en de buit geworden van eenige in den omtrek wonende landlieden; de poging van het zeemonster om zich uit de ondiepte te redden was zoo geweldig dat het met zijn staart stukken rots ter zwaarte van verscheidene centenaars heeft afgeslagen en het water met zijn bloed sterk gekleurd was. — Het tweede genootschap van Teylers stichting heeft besloten voor het jaar 1863 de volgende prijsvraag uit te schrijven, betreffende het vak van schilderkunst: „Het genootschap verlangt een kritisch onderzoek naar de vorming van Rembrandt van Rijn, als kunstenaar; naar den invloed zijner voorgangers en tijdgenooten op zijn talent, en naar de waarde, welke bij aan hunne werken heeft gehecht." Het genootschap is van oordeel, dat ten aanzien van dit laatste punt de bekende inventaris van des kunstenaars bezittingen ook met vrucht zou kunnen worden geraadpleegd. — De ongemeen hevige storm, welke gedurende de drie laatste dagen heeft gewoed, heeft groote verwoestingen aangerigt op de kusten van Engeland. Reeds zijn verscheidene lijken van verdronken zeelieden op verschillende punten aangespoeld. Te Ramsgate heeft de zee eene hoogte bereikt, welke zij in de laatste 25 jaren niet heeft gehad. De werven en werkplaatsen van de scheepsbouwmeesters Strong en Barnes aldaar zijn door het water geheel verwoest. Vele namen van verongelukte schepen worden reeds opgegeven. De belgische paketbooten, die belast zijn met het brieven-vervoer, hebben gedurende twee dagen de haven van Dover niet kunnen verlaten. De engelsche brievenmaal, die te Ostende zaturdag avond werd verwacht, is eerst in den namiddag van maandag aangekomen. — Te Konstantinopel is dezer dagen een klub of societeit geopend welke naar europesche wijze is ingerigt. Eene beschaafde opvoeding is een bepaald vereischte om als lid te worden aangenomen. — Te Scheveningen zijn dingsdag namiddag al de pinken, die gedurende den storm afwezig waren, behouden binnen gekomen. — De Köln. Zeit. deelde dezer dagen het volgende mede onder bijvoeging, dat de zaak zich werkelijk op de wijze als verhaald wordt heeft toegedragen. De vader uit een liefdadig gesticht begaf zich naar een minister van staat, die als zoodanig uit de schatkist trekt 4000 thalers, ten einde van hem eene kleine geldelijke bijdrage te ontvangen ten behoeve der kinderen in het gesticht verpleegd, om die uit de bijeengebragte gelden op Kersdag te onthalen. De minister van staat bood hem tot dat einde 15 silbgr. aan. „Excellentie" zeide de vader, „ieder geeft een thaler tot het bedoelde einde, zelfs de

schoenmaker N. hier in de nabijheid heeft mij een thaler geschonken en uwe exc. zal toch wel niet minder bijdragen dan een schoenmaker?" „Het is mogelijk, maar de schoenmaker verdient geld en ik heb geene bezoldiging, ik heb geene verdienste." „Wat het laatste betreft zal ik uwe exc. niet tegenspreken," voegde de vader hem te gemoet en vertrok met de bijdragen van een halven thaler. — Josef II van Oostenrijk — zoo verhaalt men als tegenhanger van de ontvangst des franschen keizers door den baron Rothschild — vereerde eens een dejeuner met zijne tegenwoordigheid, hem door een bankier aangeboden. Oogenschijnlijk was echter dit dejeuner vrij eenvoudig, doch weldra bleek dat de spijzen waren toebereid op een vuur, gestookt van bankbiljetten, waartoe eene waarde van vijf millioen was vereischt. — Er is door twee franschen eene weddingschap aangegaan dat het mexikaansch expeditie-leger op 15 januarij in de hoofdstad zoude zijn. Het schijnt echter dat daarvan wel geen sprake kan wezen, daar het belegeringsgeschut, waardoor in de muren van Puebla bres moet worden geschoten, eenige dagen geleden nog in het arsenaal te Vincennes stond en eerst nu naar Mexiko is ingescheept.

Burgerlijke stand.

MIDDELBURG. Eerste huwelijksafkondiging den 21 dezer: I. G. Hijmans, jm. 40 j. met C. van Lissa, jd. 20 j. J. G. Joring, weduwn. 45 j. met E. Venn, wed. 36 j.

(Van 13 tot 20 december.)

VLISSINGEN. Gehuwd: H. van Loon, jm. 24 j. met M. de Croo, jd. 26 j.

Bevallen: C. M. Hageman geb. Schenkel, z. J. F. Pullers geb. Buhler, z. S. M. Janssen geb. Lute, z. J. G. E. Stocker geb. Klijberg, z. C. A. Struikman geb. van Zwijndregt, d.

Overleden: P. Vieman, wed. van J. Fafa, 75 j. A. Laarhoven, z. 6 w. C. Geldhoff, man van T. Mortier, 39 j. J. J. J. Stocker, z. 2 d. H. J. van der Pol, man van J. C. de Ridder, 45 jaren.

GOES. Gehuwd: J. F. Polfliet, jm. 27 j. met A. Mol, jd. 24 j. D. Korstaanie, weduwn. 49 j. met J. Kosten, wed. 45 j.

Bevallen: K. Kouwenberg geb. Carlier, z. N. Boer geb. van 't Zelfde, d. T. M. Bakker geb. Goossen, z. H. Kooman geb. Romijn, d. A. Maartense geb. Huismans, z. J. C. de Jonge geb. Tukken, z. C. Duvekot geb. de Schipper, d.

Overleden: J. van Oosten, weduwn. 64 j. C. Baveco, wed. van J. Doorenbos, 91 j. M. Hootsmans, z. 4 j. E. J. Toutenhoofd, d. 14 m. M. Harinck, weduwn. 80 j. P. Verhoeff, man van N. de Winter, 75 j. H. C. van Haarlem, vrouw van J. Bellaart, 39 j. (elders overl).

ZIERIKZEE. Bevallen: W. C. Guinée geb. Schouten, z. L. Westplate geb. van Nieuwland, z. A. G. Beutels geb. van Vugt, d. F. Quist geb. Edelenbosch, z.

Overleden: J. Meertens, vrouw van S. H. W. Verdooren, 65 j. M. W. Brandenburg, z. 2 j. G. F. Paulussen, z. 9 m. H. van Maanen, z. 2 m. C. de Wit, weduwn. van S. Nelemans, 71 j. A. Geldhof, wed. van J. van der Ende, 91 jaar.

Thermometerstand.

24 dec. 's av. 11 u. 44 gr.
25 „ 's morg. 7 u. 46 „ 's midd. 1 u. 48 „ 's av. 11 u. 43 gr.
26 „ 's morg. 7 u. 44 „ 's midd. 1 u. 46 gr.

Staten generaal.

EERSTE KAMER.

In de zitting van dingsdag zijn ingekomen drie adressen betrekkelijk het wetsontwerp omtrent het kanaal door Holland op zijn smalst en de verbetering van den waterweg van Rotterdam naar zee, als: ten gunste van het wetsontwerp van den gemeenteraad en van de kamer van koophandel te Schiedam en daartegen van mr. J. P. Amersfoordt.

De voorzitter deelde mede dat tot rapporteurs voor bedoeld wetsontwerp waren benoemd; de heeren van der Heim, van der Oudermeulen, van der Lek de Clerq en van Andringa de Kempenaer.

De algemeene beraadslaging over de begrootingswetten voor 1863 is aangevangen en heeft de geheele zitting ingenomen. Wij zullen trachten een kort, maar tevens getrouw verslag te geven van de levendige debatten die plaats hadden.

In de eerste plaats is behandeld de oorsprong en de algemeene rigting van het kabinet. De heer van der Heim van Duijvendijke was de krachtigste aanvaller op dat gebied. Hij hield eene rede, waarmede hij in de pruissische kamer den heer von der Heijdt had kunnen ter zijde staan. Hij betoogde dat de heer Groen van Prinsterer ten onregte dit kabinet als noodzakelijk had beschouwd. De oppositie in de tweede kamer had nooit de meerderheid gehad en het vorig ministerie was slechts gevallen door eene koalitie. Er had geen ostracisme bestaan tegenover den minister van binnenlandsche zaken, want al zijne voormalige ambtgenooten waren na 1853 opgetreden. Hij verdedigde de konservatieve partij tegen de verwijten van den heer Groen van Prinsterer, door te betoogen dat alle kabinetten na 1853 in hunnen boezem min of meer gematigd liberalen hadden opgenomen. De reden waarom de heer Thorbecke niet eer was opgetreden lag, naar zijne gissing, in zijne vroegere handelingen, de algemeene kreet van afkeuring, waarvoor hij geweken was en vrees voor de regten der gezindheden. Het ministerie had zich dan ook met moeite gevormd. Voor oorlog geen generaal, voor marine geen vlagofficier [maar dan toch ook geen burgemeester van deze of gene gemeente] voor buitenlandsche zaken, geen diplomaat. Het ministerie had geen programma gegeven en spreker wilde een programma. Hij had geen vertrouwen in het kabinet, omdat het, te oordeelen naar de rigting van 1849—1853, de grondwet miskende, het koninklijk gezag niet handhaafde en de magt overbragt aan de tweede kamer. De stemming na de ontbinding in 1853 had beteekenis gehad. Hij maakte vervolgens eene akte van beschuldiging tegen de daden van het ministerie, als het traktaat met België, met Frankrijk, de japansche kwestiën en meer. Hij zou de begrooting onder protest aannemen, behalve die voor koloniën.

De heer Fransen van de Putte behandelde, in navolging van den heer Groen van Prinsterer, de vraag, welke de houding tegenover het ministerie moest zijn. Hij trad daarbij in filosofische beschouwingen over liberaliteit en liberalisme. Hij zou gaarne een liberaal ministerie ondersteunen, mits het door daden toone liberaal te zijn. Hij behield zich echter zijne volkomene onafhankelijkheid voor en wenschte dat de drukpers noch het gezag stelselmatig ondermijne, noch vergode; in verband met dit punt betoogde hij in het breede het noodlottige van partijschappen.

De heer van der Lek de Clercq betoogde dat hij ook geen partijman was, zonder daarom beginselloosheid voor te staan. Hij had het kabinet zonder wrevel zien optreden, maar achtte de zamenstelling niet gelukkig, evenmin als de handelingen van sommige ministers. Hij wilde den minister van binnenlandsche zaken behouden maar het kabinet zuiveren.

In de tweede plaats werd bijna door alle sprekers de kwestie van homogeniteit behandeld, voornamelijk met het oog op de ministers van oorlog en koloniën.

De eerste spreker van dingsdag, de heer Schimmelpenninck van der Oije, betoogde dat, zoo op eenig ministerie, dan op het vorige was toegepast: calomniez, calomniez toujours, en dat de leden der tweede kamer, thans lid van het kabinet, zich niet moesten verwonderen, zoo zij ernstige taal in deze kamer hoorden voeren. Hij zag geen homogeniteit in het kabinet; hij verheugde zich daarover, dat de minister van oorlog zich niet door zijne ambtgenooten had laten domineren, want daar waar op zijn budget bezuinigd was, waren later nog hoogere uitgaven te wachten.

De heer van der Heim van Duijvendijke achtte homogeniteit eene illusie en wees er op dat de heer Thorbecke naast den heer van Spengler en Forstner van Dambenoy vroeger plaats had genomen. De heer Cremers zou tegen een paar hoofdstukken stemmen, tegen dat van oorlog, omdat het bij hem een beginsel gold, maar geenszins als votum van wantrouwen tegen het kabinet. Hij verklaarde rond weg dat, naar zijn inzien, dit kabinet minder homogeen was dan eenig vorig, maar hij achtte dit geen gebrek, zoo lang dit geene kwade gevolgen had en gispte de oppositie uit dat oogpunt.

De heer van der Lek de Clercq verlangde alleen homogeniteit in liefde voor vorst en vaderland.

Het koloniaal beleid. — Al de sprekers die het woord gevoerd hebben, verklaarden wantrouwen te koesteren tegen den minister van koloniën. De heer Schimmelpenninck van der Oije met den heer Hartzen betoogden dat het ministerie zijne beginselen over boord geworpen had en zich had losgemaakt van den minister van koloniën. Zij zagen strijd in de verklaringen van de ministers van koloniën en financiën, en zij wilden hun weg niet op, die onzen financiëlen voorspoed bedreigde. De eerste zeide dat er zoo vele stelsels op koloniaal gebied waren als paragrafen in het bekende art. 56 van het regeringsreglement, maar het stelsel van deze regering was niet dat van het vorig kabinet. De heer van der Heim van Duijvendijke meende dat de uitleg aan art. 59 der grondwet gegeven, een bewijs was van de door hem zoo hoog afgekeurde rigting van het kabinet. De wensch naar onafhankelijkheid van de indische baten was eene illusie, bij de groote uitgaven, die wij te doen hebben. De heer Fransen van de Putte had grieven wegens het loslaten van beginselen bij de emancipatiewet en de houding van den minister van koloniën i beide kamers. Deze spreker en de heeren Michiels en van der Lek de Clercq verklaarden echter dat hunne bestrijding van den minister niet was een votum van wantrouwen tegen het kabinet.

De minister van binnenlandsche zaken beantwoordde in algemeene trekken deze verschillende beschouwingen. Hij reserveerde zich het koloniaal beleid bij het hoofdstuk koloniën te behandelen. Van den heer van der Heim van Duijvendijke had hij geene ondersteuning verwacht. Die heer had geene regering in zijn zin van het ministerie te verwachten. Niemand kan van den minister een betoog eischen dat het tegenwoordig kabinet noodzakelijk was; maar de historische beschouwingen van den heer van der Heim van Duijvendijke waren onjuist. Had de oppositie niet sedert jaren numerieke meerderheid gehad, bij haar lag de kracht der regering, geen algemeene kreet was in 1853 tegen het regeringsbeleid opgegaan, maar er was eene agitatie ontstaan, die een dag zou hebben geduurd, ware zij niet aangewakkerd door hen, die daarbij belang hadden. De rede van den heer van der Heim van Duijvendijke had den minister verplaatst in april of mei 1853. De kracht van het kabinet van 1849 had leven geschonken aan onze grondwet en aan de wetten die onze maatschappelijke inrigting regelen, en men had die niet durven aantasten. De minister verlangt geene andere beoordeeling dan naar zijn vroeger bewind. Tegenover de verwijten van den heer van der Heim van Duijvendijke rees dadelijk voor een ieder de duidelijkste wederlegging op. De oppositie na 1853 gevoerd, was geen afbreken, maar opbouwen.

De minister betwistte voorts dat hij met zijne vorige ambtgenooten van oorlog niet homogeen was geweest. Bij de hoofdstukken zou er gelegenheid zijn andere punten te behandelen.

De heer van der Heim van Duijvendijke repliceerde en hield zijn hoofdthema vol. Hij verhaalde daarbij de karakteristieke omstandigheid dat hij als kommissaris des konings van Zuid-Holland, vroegere regeringen had verweten dat zij te veel toegaven aan de tweede kamer en dat een vroeger minister (de heer van Tets) hem had toegevoegd, dat hij niet geroepen was in zijne betrekking censor der regering te zijn; maar hij was toch voortgegaan.

Een ander gewigtig punt werd door de meeste sprekers behandeld, namelijk het belastingstelsel.

De heer van der Heim van Duijvendijke verlangde eene wet van beginselen. Hij bestreed in het breede de plannen van den minister van financiën, die de middenstanden, naar hij beweerde, zouden drukken en de gemeenten niet baten. Hij kwam tevens op tegen het gezegde van den minister dat vroeger de hoofdelijke omslagen in de gemeenten in strijd met de wet werden geheven.

De heer Fransen van de Putte bestreed een inkomen-belasting en eene belasting op de koffij, evenzeer als de heer Michiels, die partiële herziening van het belastingstelsel voorstond. Hij zou de begrooting van financiën onder protest goedkeuren.

De heer van der Lek de Clercq zou de begrooting afstemmen, indien de minister persisteerde bij zijn plan van een inkomsten-belasting. Onderscheidene sprekers betoogden dat de ekonomie van de wet op het personeel verbroken werd en dat de gemeenten van de afgestane grondslagen geen gebruik zouden maken.

Het eindcijfer werd nog besproken door den heer van der Heim van Duijvendijke, die beweerde dat het eigenlijk hooger was dan van vorige begrootingen, want men moest rekenen op het pantseren; de bezuinigingen bij binnenlandsche zaken waren veroorzaakt door het wegvallen van sommen en eindelijk had amortisatie invloed uitgeoefend.

Een speciaal punt werd nog door den heer Schimmelpenninck van der Oije aangevoerd. Hij verklaarde vroeger een vriend, later een vijand van den minister van binnenlandsche zaken te zijn geweest. Hij zou hem dan ook hoogst zelden bestrijden. Bij deze gelegenheid drong hij echter krachtig aan op de wet op de schutterijen.

In de zitting van woensdag is de algemeene beraadslaging voortgezet en geëindigd over de begrooting van staatsuitgaven en middelen voor het dienstjaar 1863. De eerste spreker van dien dag was de heer Blankenheim, die bezwaren ontwikkelde, zoo wel tegen de plannen van den minister van financiën, als tegen de koloniale politiek van den minister van koloniën. Wat betreft het eerste punt betoogde spreker, dat het plan des ministers om de akcijnsen in indirekte te transformeren, teleurstellingen zou opleveren, terwijl het koloniaal beleid de direkte en indirekte voordeelen uit Indië getrokken, zou doen verloren gaan. De minister van financiën verdedigde daarop breedvoerig het financiëel beleid der regering. Hij kwam met nadruk op tegen het verwijt, als of de regering door zijne rede van 8 december jl. beginselen zou hebben over boord geworpen. De minister heeft altijd voorgestaan de meening dat het kultuurstelsel behouden moest blijven tot dat het tijdperk, bij art. 56 van het regeringsreglement bedoeld, zou aanwezig zijn; maar tevens ontwikkeling der partikuliere industrie. In de tweede plaats besprak de minister de financiële kwestie. Hij wees op den aandrang naar herziening van het belastingstelsel, sints jaren door de kamers geuit, maar betreurde het dat zijn plan met zekere animositeit was ontvangen en had het beter geacht elk oordeel daarover op te schorten tot dat het geheele plan had kunnen worden overzien. De minister trad daarna in beschouwingen over zijn stelsel; als beginsel had hij daarbij aangenomen, afschaffing van die belastingen, die drukkend voor de nijverheid en de mindere klasse zijn. De minister besprak daarna breedvoerig zijn plan eener inkomstenbelasting en betoogde dat het bewijs niet was geleverd, dat die belasting anti-nationaal kon worden genoemd, dat zij slechts een redmiddel in nood en geene blijvende belasting kon zijn en aanleiding zou geven tot willekeur. Hij wees er verder op dat vaak de patentbelasting eigenlijk slechts eene inkomsten-belasting was. Ten slotte verdedigde de minister het eindcijfer der begrooting tegen de aanmerkingen daarop gemaakt.

De heer van Andringa de Kempenaer bestreed daarop op nieuw het plan eener inkomsten-belasting en betoogde dat reeds nu de kamer bevoegd was de financiële plannen des ministers te beoordeelen.

Alsnu volgden de replieken. De heeren Hartsen en Michiels van Kessenich kwamen op hunne vroegere beschouwingen terug, de eerste, wat betreft het over boord werpen van beginselen; de tweede, wat aangaat het onzedelijke eener inkomsten-belasting. De heer van der Heim van Duijvendijke wierp de beschuldiging van zich af, als of hij uit animositeit tegen de regering had gesproken en lichtte nogmaals zijne bezwaren tegen de rigting van dit kabinet toe. Ook de heeren van der Lek de Clercq en Fransen van de Putte voerden nogmaals het woord, speciaal om wederom hunne grieven tegen eene inkomsten-belasting bloot te leggen. Ook de heer Cremers verklaarde dat hij na de rede van den minister van financiën tegen diens begrooting zou stemmen en betreurde den toon, door den minister aangeslagen. De minister van financiën ontkende eenig woord geuit te hebben dat aan de kamer onaangenaam kon wezen, maar wees daarentegen op de harde uitdrukkingen in de voorloopige verslagen tegen het goevernement gebezigd. De minister verklaarde dat zijne rede op 8 december jl. was de uitdrukking van het beginsel van het geheele kabinet en ook van den minister van koloniën. Hij vroeg nogmaals het bewijs, dat hij zijne beginselen had over boord geworpen en verdedigde wederom zijn plan betrekkelijk eene inkomsten-belasting. De heer Hartsen trachtte dit bewijs van het verzaken van beginselen te leveren, uit het betoog dat de minister van koloniën had verklaard, dat het streven der regering was de belastingen in geld in plaats van in produkten te doen opbrengen, waarmede de rede van den minister van financiën op 8 december jl. in strijd zou zijn. De minister van binnenlandsche zaken beweerde dat de heer van der Heim van Duijvendijke bij zijne rede had toegegeven aan de zucht van personen te diskrediteren, maar een goevernement, dat zich verantwoorden kan, had niets daarvan te duchten. De minister betoogde, dat de rede van den heer van der Heim van Duijvendijke eigenlijk een protest tegen de grondwet was en dat woorden als: miskenning van het koninklijk gezag, niets beteekenden en eene grondelooze beschuldiging inhielden, die de april-beweging in herinnering bragt. Wat de grief van gebrek aan homogeniteit betreft, betoogde de minister, dat die slechts in hoofdbeginselen mogelijk was, maar dat men niet elk woord van ieder der ministers, sedert jaren gesproken, moest vergelijken. De minister bestreed voorts de meening, als of de begrooting in verband kon worden beschouwd met wetsvoorstellen, die deze kamer nog niet hadden bereikt. Dat was zijne [illegible] ontwerpen eener exceptie van [illegible] onafhankelijkheid [illegible] dier ontwerpen. Zoo [illegible]

wees, bijv. de minister er op, dat over de kultuurwet nog geen verslag was opgemaakt en dat het verwerpen van het hoofdstuk van financiën geen verderfelijk financiëel plan zou vernietigen, *omdat een volgend kabinet welligt de zelfde beginselen zou zijn toegedaan.*

De algemeene beraadslaging wordt hierop gesloten en de hoofdstukken I (Huis des konings) en II (Hooge kollegiën van staat en kabinet des konings) zonder diskussie met algemeene stemmen aangenomen.

Bij hoofdstuk III A (Departement van buitenlandsche zaken) verklaarden de heeren Boreel van Hogelanden en van der Heim van Duijvendijke, dat zij hunne stem aan dit hoofdstuk niet konden schenken, en om het beleid van den minister, en om de bestemming, die hij voornemens was aan de hem toegestane gelden te geven. Wat het eerste punt betrof, wezen die sprekers op de houding des ministers bij het traktaat met België over de wateraftappingen op de Maas en toonden zij den slechten indruk aan dien dergelijke handeling in het buitenland maken moest. Zij wezen voorts op de handelwijze met het japansch gezantschap, dat onverrigter zake had moeten vertrekken en op de gebeurtenissen tijdens de onderhandelingen over een handelstraktaat met Frankrijk. Onze regering had moeten zorgen dat de nederlandsche gevolmagtigde niet onverrigter zake zou moeten terug keeren.

Voorts bestreden beide sprekers breedvoerig de kombinatie van sommige missiën. Zij noemden de opheffing van het *gezantschap te Stockholm onstaatkundig, onraadzaam en ongepast*, en uit het oogpunt onzer betrekkingen met Zweden, en in het belang onzer nijverheid en met het oog op de vorstin die thans op den troon van Zweden gezeten is, de dochter van een prins, om zijne deugden en hoedanigheden in Nederland en Europa algemeen geacht en bemind. De heer van der Heim van Duijvendijke deed speciaal uitkomen dat, wilde de regering het traktaat met België niet verdedigen, eene bijzondere kommissie had kunnen zijn benoemd om dit te doen, maar dat de thans aangenomen houding was in strijd met de regelen der diplomatie. De heer Gevers Deijnoot had als onderhandelaar met België in de tweede kamer het traktaat behooren te verdedigen. De spreker bestreed de voorgestelde inrigting der diplomatie uit hoofde der stelselloosheid die daarbij voorzat. Het kabinet van 1849 splitste juist die missiën, welke thans vereenigd worden en schetste de nadeelen aan eene vereeniging der missiën verbonden. Voornamelijk deed hij het onstaatkundige uitkomen van de opheffing der missie te Stockholm, al was het alleen dat het zou zijn een bewijs van weinig liefde voor ons vorstenhuis. Hij zou nimmer medewerken tot een maatregel beleedigend voor het vorstelijk huis en grievend voor een prins daaruit.

De voorzitter stelde daarop voor de werkzaamheden te staken tot zaturdag. *De heer Cremer stelde voor de vergadering* te verdagen tot vrijdag of eene avondzitting te houden. De heeren van Nispen van Pannerden en de Kempenaer gaven de voorkeur aan eene zitting op vrijdag. De heer van der Heim van Duijvendijke stelde voor die te doen aanvangen ten 12 ure, waarmede de heer van Nispen van Pannerden zich vereenigde. Het voorstel van den voorzitter werd met 29 tegen 6 en dat van den heer Cremer met 20 tegen 15 stemmen verworpen, terwijl dat van den heer van Nispen van Pannerden *met algemeene stemmen werd aangenomen.*

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

Volgens laatste berigten uit New-York van 13 december zijn de legers der gefedereerden en gekonfedereerden, welke zich, gelijk wij mededeelden, in de nabijheid van Fredericksburg hadden zamengetrokken, eindelijk slaags geraakt. Omtrent den uitslag van dezen veldslag, welke in velerlei opzigt van grooten zoo niet beslissenden invloed zal wezen, is echter nog niets bijzonders bekend, daar het stoomschip weder der laatste dagen aan de trans-atlantische pakketboot The hibernian belet heeft om kaap Race aan te doen, alwaar gewoonlijk de laatste berigten uit Amerika, per telegraaf daarheen gezeind, door de naar Engeland terugkeerende stoombooten worden opgenomen.

Intusschen houdt de amerikaansche kwestie de engelsche *bevolking steeds bezig en ontmoeten de verdedigers van* Noord of Zuid elkander in het meeting worstelperk. Te Birmingham heeft de bekende redenaar Bright den heer Scholefield, die de erkenning van het Zuiden verdedigde, bestreden, terwijl de onder-sekretaris van buitenlandsche zaken, Layard, onzijdigheid als de beste engelsche staatkunde voor het oogenblik aanbeval. De direkteur-generaal Slanley d' Alderley betoogde overigens hier, even als de heer Bright, dat Engeland niet langer afhankelijk moest blijven van de amerikaansche katoen-koningen, maar zelf in Indië zich ook eene katoenonafhankelijkheid verzekeren, even als dit met de indigo het geval is geweest.

Engeland heeft nog geen eind-uitspraak gedaan omtrent de kandidatuur van prins Alfred, terwijl ook de onvoorwaardelijkheid van den afstand der Ionische eilanden nog ver van zeker schijnt, hetgeen blijkt uit de woorden van den heer Layard: „Als de grieken beloven zich als konstitutionele natie te besturen en zich volgens de traktaten te gedragen, zal de engelsche regering besluiten om de Ionische eilanden af te staan; het is echter duidelijk dat zij deze eilanden niet kan afstaan, zoo lang Griekenland slecht bestuurd wordt." The united Service Gazette, officiëel blad van het engelsche leger, zegt evenwel dat er maatregelen genomen zijn om de Ionische eilanden spoedig door de engelsche garnizoenen te kunnen doen ontruimen.

De voortdurende binnenlandsche woelingen in Pruissen zijn bijzonder geschikt geweest om dit rijk van het overig Duitschland te vervreemden; thans is Pruissen nog een stap verder gegaan en verklaart het zich te zullen terug trekken uit den bond, wanneer het bekend voorstel van den saksischen minister von Beust mogt worden aangenomen. Men herinnert zich dat dit strekt om naast den bondsdag eene vergadering van afgevaardigden der duitsche wetgevende ligchamen in het leven te roepen, aan wier uitspraak alle kwestiën ten opzigte der bondswetgeving onderworpen zouden worden. Pruissen wordt in zijne oppositie tegen dit voorstel alleen door het groothertogdom Baden bijgestaan. De eindstemming hieromtrent wordt in den loop der volgende maand te gemoet gezien.

Men weet hoe weinig het katholieke Ierland met het overig gedeelte van het protestant-piëtistisch Groot-Brittanje sympathiseert, door *hetwelk het* dan ook met een soort van minachting wordt behandeld, ten gevolge waarvan deze toestand eer verbitterd dan verbeterd. Tallooze malen is voor Ierland, „het klassieke land van den hongersnood" door zijne vertegenwoordigers in het engelsch parlement de hulp der natie ingeroepen, hetgeen doorgaans zonder gevolg bleef, en terwijl op de iersche belangen in parlementszittingen eyenzeer weinig acht wordt geslagen, hoorden de ieren met verbeten woede dezer dagen te Tralee, in Ierland onder engelschen *invloed eene meeting uitschrijven tot bijstand der bewoners* van het katoendistrikt Lancaster. Een zeer populair parlementslid uit Ierland, O'Donoghue, die onlangs een beleediging van sir Robbert Peel had ondervonden, zonder daarvoor voldoening te kunnen erlangen, nam zich nog ten doel van den bittersten spot der engelsche dagbladen te hebben zien gesteld, is op deze meeting waarop men verklaarde niets voor Engeland te willen doen daar het voor Ierland ook nooit iets gedaan had, onder een oorverdoovend leven en rumoer tot toekomstig koning van Ierland verklaard, terwijl de meest anti-engelsche redevoeringen werden gehouden en O'Sullivan zich beroemde een der ijverigste agenten van de iersche beweging in 1848 te zijn geweest.

Het is vrij duidelijk dat dit alles geene gevolgen zal hebben maar wij vermelden het alleen weder als een feit, waaruit blijkt welke diepe haat in Ierland is waar te nemen tegen Engeland. Dergelijke feiten worden door de engelsche dagbladen, gelijk Ierland in het algemeen, geheel geignoreerd. Het is echter niet bijzonder staatkundig van eene regering, sommige gewesten van een rijk door minachting van zich te vervreemden, met hunne belangen te spotten en dan nog als de nood dringt een beroep op hunne ondersteuning te doen.

Scandinavië.

Te Koppenhagen gelooft men dat de laatstelijk gewisselde notas omtrent de Sleeswijk-Holsteinsche kwestie geene feitelijke interventie van Oostenrijk of Pruissen ten gevolge zullen hebben, daar men eenige eischen omtrent Holstein heeft toegegeven en eene interventie in Sleeswijk door de overige mogendheden waarschijnlijk niet zou worden gedoogd.

— De koning van Denemarken, wiens ernstige ziekte wij onlangs meldden, is sedert de laatste dagen weder hersteld, zoo dat alle bezorgdheid dienaangaande is geweken.

— Het voorstel van den afgevaardigde van Calmar, bij den zweedschen landdag ingediend, ter afschaffing der beginselen der salische wet ten opzigte van de troonopvolging in dit rijk, schijnt in verband te staan tot het grootsche plan eener vereeniging der drie noordsche rijken. Volgens daaromtrent ontvangene berigten zou dergelijk plan in den laatsten tijd zeer veel sympathie bij de wederzijdsche bevolkingen hebben gevonden en zou men gaarne de verwezenlijking daarvan zien. Mogt het voorstel daartoe worden aangenomen, dan zou prinses Louise van Zweden en Noorwegen verloofd worden met prins Christiaan, zoon van prins Christiaan van Denemarken, om op deze wijze de troonen van Zweden-Noorwegen en Denemarken te vereenigen. Prinses Louise is geboren *op 15 oktober 1851; prins Christiaan op 3 junij 1843.* Waarschijnlijk is het overigens, dat men een afgevaardigde van de stad Calmar dit voorstel in den mond heeft gegeven, daar het in deze zelfde stad was, dat in 1397 de bekende talentvolle Margaretha van Noorwegen, gemalin van Hako VIII, de stenden der drie rijken bijeen riep om den hertog Erik van Pommeren als alleenheerscher over de drie noordsche landen te doen erkennen en kroonen. Men herinnert zich dat bij die gelegenheid de unie van Calmar werd gesloten, welke bepaalde *dat bij openvalling van den troon de drie rijken in overleg* met de zonen van den overleden vorst één koning zouden kiezen, en overigens elk rijk naar eigen wetten en door rijksraden zou geregeerd worden. Dat deze unie toen niet in stand kon blijven was duidelijk, daar de nationaliteiten nog te sterk sprekend waren om door een verdrag te kunnen zamensmelten. Wat in 1397 onmogelijk was, zal welligt in 1862 mogelijk zijn.

Frankrijk.

La France schijnt ditmaal al bijzonder zonderlinge berigten uit Mexiko te hebben ontvangen; eene korrespondentie toch uit Vera Cruz meldt dat er „eene volkomene overeenstemming bestaat tusschen den franschen opperbevelhebber Forey, en de generaals Almonte, Marquez en Woll, terwijl alle vroegere moeijelijkheden uit den weg waren geruimd." Verder zegt genoemde korrespondentie dat don Francesco Xavier Miranda te Havanna zijne diensten is komen aanbieden aan den generaal Forey, die hem de volgende verklaring heeft doen onderteekenen: „ik beloof geene andere voornemens te koesteren, dan die van door woorden en daden te zullen bijdragen tot den goeden uitslag der fransche interventie, op zoodanige wijze als de inzigten zijn van den generaal-opperbevelhebber des franschen legers. Ik beloof dien ten gevolge mij van alle handelingen te zullen onthouden, welke zouden kunnnen strekken om de staatkunde van keizer Napoleon te benadeelen."

Men weet — wij hebben er dikwijls op gewezen — welke rol *de geestelijke Miranda heeft gespeeld in de mexi*kaansche binnenlandsche oplusten, en hoe hij alle middelen heeft dienstbaar gemaakt ter bereiking van zijn doel: eerzuchtige zelfverheffing. Mogt men aangaande dezen waardigen persoon nog eenige bijzonderheden willen vernemen omtrent zijn loopbaan en handelwijze, dan zij het artikel van den heer Charles de Mazade ter lezing aanbevolen, te vinden in de Annuaire des deux-mondes, année 1856—1857, pag. 779, alwaar wij o. a. het volgende aantreffen:

„Er was zekere geestelijke Miranda, die als de ziel beschouwd werd van alle geheimzinnige en niet te ontdekken zamenzweringen. Hij vertoonde zich nu in de uniform van generaal, dan in de kleeding eens burgers, somtijds in het gewaad van een lepero. De mexikaansche regering had een prijs van 100,000 franken op zijn hoofd gesteld doch hij ontsnapte telkens aan alle vervolging."

„La France had ons — zegt Le temps — nu eens moeten mededeelen in welk gewaad de eerwaardige vader Miranda zich thans aan den generaal Forey heeft vertoond."

Italië.

Men blijft steeds spreken — zegt het Journal des débats — *over de min of meer ingrijpende hervormingen, welke het* pausselijk goevernement in gereedheid zou brengen en invoeren om zich te gedragen naar de inzigten der fransche staatkunde en zoo mogelijk het romeinsche volk met de wereldlijke magt te verzoenen. Intusschen is het verwonderlijk welken indruk reeds de enkele aankondiging van dergelijk voornemen heeft veroorzaakt op de dagbladen, welke in Frankrijk, België en te Rome zelve aanspraak maken het best de beginselen van de pausselijke regering te kennen en te verklaren. *L'union heeft eenvoudig dit voornemen tot onmogelijkheid verklaard,* terwijl Le monde zich slechts verwaardigt daarover te spreken op den toon der grootste verachting en snijdendste ironie. Waartoe deze hervormingen? zegt dit dagblad. Alvorens hervormingen te eischen, moet men misbruiken aanwijzen. Welnu, waar zijn deze misbruiken? Zij zijn noch in de regering noch in de administratie van den heiligen vader te vinden. Is er slechts sprake van het verlichten der straten van de eeuwige stad met gas, of van het wegnemen van den schadelijken invloed der pontijnsche moerassen, dan heeft men slechts te spreken en men zal weldra daaromtrent in overeenstemming handelen. Behalve in dergelijke aangelegenheden is het woord hervorming onzin en bedekt het slechts revolutionaire denkbeelden en verlangens, tot welker inwilliging de heilige vader nimmer zich zal laten overhalen.

Men kan zich uit de ontvangst dezer hervormings-ontwerpen bij onze ultramontaansche dagbladen een denkbeeld vormen hoe deze besproken worden in die dagbladen, welke te Rome zelf hunne inspiratie ontvangen van de zuivere bron der officiële kringen. Niets is aardiger dan het antwoord te lezen van een dezer dagbladen, Correspondenzia di Roma, aan een blad (La France) hetwelk zich op den zachtsten en *vleijendsten toon tot den heiligen vader had gewend om hem* te betoogen, dat hij nimmer onder gunstiger omstandigheden wijze hervormingen zou kunnen invoeren, terwijl hij thans toch den bijstand en de voorlichting en de leiding zou genieten van den keizer." Dit nederig verzoekschrift aan den heiligen vader wordt door de Correspondenzia als eene beleediging beschouwd en als ergerlijk uitgekreten, terwijl genoemd blad daarin geene persoonlijke inspiratie des keizers wil zien, maar scherp den schrijver dezer oneerbiedige woorden gispt, en hem verpligt verklaart „om te bekennen dat hij geen denkbeeld heeft van de ware belangen des keizerrijks en gebrek aan onderdanigheid betoont voor den heiligen vader." Met welk regt matigt een eerst gisteren opgerigt dagblad zich de bevoegdheid aan om aan de pauselijke soevereiniteit een tijd te bepalen? „Is het niet de tegenstrijdigheid ten toppunt verheven — roept de verontwaardigde verdediger der wereldlijke magt uit — dit dagblad de overblijfselen van het grondgebied des heiligen vaders te zien verdedigen tegen de piemonteesche demagogie, en ter zelfder tijd *wijsheid* aan te raden aan hem die door de goddelijke wijsheid geïnspireerd wordt, aan den keizer de aanmatiging toe te dichten om den spiegel, die het hemelsch licht weerkaatst, *voor te lichten*, den oppersten herder, door Jezus Christus aangesteld om den *weg* te zijn des menschdoms, *te leiden?"* Men herinnert aan dit oneerbiedige dagblad „dat de stedehouders van Jezus Christus altijd de beste bestuurders der volksbelangen geweest zijn en zullen zijn, daar zij noodwendig bij het regelen der wereldlijke aangelegenheden door een min of meer schitterenden straal worden verlicht van geestelijken bijstand, steeds verheven boven het talent der overige koningen. Deze koningen hebben kracht door de wapenen; gelukkig zij, die deze ten dienste van den paus stellen, eeuwig *gestraft zij, die deze kracht misbruiken om den heiligen vader* te verdrukken, hem te verraden of aan zijne vijanden over te leveren!"

Mogen wij de Correspondenzia gelooven — zegt verder het Journal des débats op ironischen toon — dan is dit het laatste woord der pausselijke staatkunde. Hiertegen kunnen wij geen repliek aanvoeren, en de tegenstanders der wereldlijke magt hebben slechts het hoofd te buigen. De paus heeft niet alleen het regt zijne wereldlijke magt te behouden, maar zelfs het regt deze zelfde magt en dit zelfde gezag over alle volken en koningen der aarde uit te breiden. Het is niet genoeg Pius IX op zijn troon te laten; men moet wederom den troon van Gregorius VII in het leven terug roepen en verder opbouwen. En nu komt men gewagen van hervorming!

— De welbekende geestelijke Passaglia zal een dagblad oprigten waarin de vrijheid der kerk en de opheffing der wereldlijke magt zal worden verdedigd.

ZEETIJDINGEN.

Met een visscherman is te Vlissingen uit zee binnengekomen de pruissische brik *Donnerstag*, gez. Enckel, van Sunderland naar Palermo, met verlies van het geheele groottuig. Het vaartuig zal in het dok gehaald worden.

HANDELSBERIGTEN.

Graanmarkten enz.

OOSTBURG 24 december. De aanvoer van granen was heden zeer gering en de kooplust in het algemeen beperkt, zijnde daardoor alleen in haver eenige noemenswaardige ver-

koopen tot stand gekomen. Overigens besteedde men alleen voor eenige goede monsters de vorige prijzen, zijnde voor tarwe f 9,25 a f 9, afwijkende f 8,75 a f 8. Rogge f 6,60 a f 6,25. Wintergerst f 5,60, f 5,25, f 5, f 4,70, f 4,50. Zomer dito f 5,20 a f 4,70. Haver f 3,30, f 3,20, f 3, f 2,75. Paardenboonen f 6,25 a f 6. Erwten f 6,50 a f 6.

MIDDELBURG 24 december. Er was heden bijzonder weinig graan ter markt; de meeste landlieden wilden door de invallende feestdagen in deze week niet meer leveren en zij die nog wilden verkoopen waren algemeen hooger gestemd, waardoor er in den handel ook bijna niet omging. Puike zeeuwsche nieuwe tarwe f 9,25 a f 9 de mud, puike walchersche nieuwe tarwe f 9,50 a f 9,25, mindere f 9. Puike jarige zeeuwsche rogge f 7,50, nieuwe werd op f 7 gehouden. Beste nieuwe wintergerst f 5,30 mindere soort na rato; beste zomer dito kon maar f 4,75 opbrengen. Puike walchersche witteboonen f 9,25 a f 9, mindere f 8,50; dito bruineboonen f 9,30 a f 9; dito groene erwten f 7,25 a f 7. Paardenboonen niet getoond. Zeeuwsch koolzaad f 15,50 de mud verkocht. Raapolie f 50,50, patentolie f 52,50, lijnolie f 45 per vat op 6 maanden, op kontant f 1 lager. Harde raapkoeken f 88 per 1040 stuks. Harde lijnkoeken f 12 en zachte dito f 15, per 104 stuks.

Prijzen van effekten.

Wegens het Kersfeest is gisteren en heden geen beurs gehouden. De volgende notering is dus van ll. woensdag.

Amsterdam 24 december.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½ pct.	64¼
	dito Nationale dito	3 „	76⅛
	dito dito dito	4 „	99⅞
	Aand. Handelmaatschappij	4½ „	140
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5 „	101⅛
	Certifik. Hope & co.	4 „	75⅝
	dito dito 1855, 6de serie.	5 „	90¾
	dito	6 „	—
	Aand. spoorweg		203⅞
	Leening 1860	4½ „	90¼
Polen.	Schatkistobligatien	4 „	—
Spanje.	Obligatien	3 „	45⅛
	dito binnenlandsch	3 „	49⅛
	Certifik. coupons bewijzen		9 1/16
	Krediet instelling		—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5 „	59⅞
	dito amsterdamsche	5 „	77¼
	dito nationale	5 „	64⅛
	dito 1847/1852	2½ „	30⅛
	Bank aktien	3 „	797
België.	Certifikaten bij Rothschild	2½ „	—
Portugal.	Obligatien	3 „	46
	dito nieuwe	3 „	45¼
Grenada.	dito		—
Venezuela.	dito	2½ „	23⅛
Illinois.	dito	7 „	80
Mexiko.	dito	3 „	29⅞

Londen 24 december, ten 12 ure. Consols 92¼.
Weenen 24 dec. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 75,20.
Parijs 24 dec. (slotpr.) 4½ pct. compt. 97,75 3 pct. 69,80.

WELDADIGHEID.

De Directie der VEREENIGING TOT HET BEZOEKEN DER ARMEN te MIDDELBURG maakt aan belangstellenden bekend, dat zij zich op nieuw heeft geconstitueerd om, overeenkomstig de bepalingen van art. 1 der Statuten, in het belang van het armwezen alhier werkzaam te zijn, en noodigt mitsdien hare weldadige Stadgenooten uit om hunne giften aan hare zorg te willen toevertrouwen, opdat de Wijkbezoekers in staat gesteld worden hunne moeijelijke taak met vrucht uit te voeren.

Gelijk zij zich reeds op den 20 november en den 2 december jl. in ontvangen giften mogt verheugen, maakt zij ook nu dankbare melding van eene gift van IJ-Z., op den 14 dezer gevonden in de collecte bij de godsdienstoefening in de Koorkerk, groot f 12,50, en eene op den 20 dezer van A-Z., bestaande in een coupon russische fondsen, no. 353, betaalbaar met f 14,42.

Voorts maakt zij dankbare melding dat de op den 15 dezer gehouden openbare collecte, en de op den volgenden dag bij verschillende Ingezetenen nog gedane inzameling voor de „buitengewone uitdeeling aan de armen op nieuwjaarsdag," heeft bedragen f 545,78½ (zijnde ruim f 70 minder dan ten vorigen jare), verklarende zij zich bereid in ontvang te nemen de giften die nog tot het zelfde doel mogten worden afgezonderd.

Middelburg, 23 december 1862.

De Directie voornoemd,
J. J. DE KANTER, voorzitter.
J. C. E. BARON VAN LIJNDEN, secret.
N. VERHULST Wz., penningmeester.

De naamlijsten der Wijkbezoekers zullen eerstdaags verkrijgbaar zijn bij de Boekhandelaars J.C. & W. ALTORFFER.

Het parochiaal armbestuur der roomsch katholieke gemeente alhier geeft door deze berigt dat zij, met voorkennis van het edel achtbare gemeentebestuur dezer stad voornemens zijn de gewone jaarlijksche collecte aan de huizen der ingezetenen te houden, op maandag den 29 december 1862, tusschen 12 en 2 uren, en nemen hierdoor de vrijheid hun groot aantal armen aan de welwillende milddadigheid van Middelburgs ingezetenen aan te bevelen, en hopen alzoo in staat gesteld te mogen worden de veelvuldige aan allesgebrek lijdende aan onze zorg toevertrouwde armen eenigzins ter hulp te kunnen komen.

Middelburg, den 27 december 1862.

Namens bovengenoemd bestuur,
J. C. VAN MIERT, voorzitter.
G. L. INKMAN, secretaris.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

J. HIJMANS Gz.,
Middelburg, van Wijk bij Duurstede,
den 24 December 1862. met
CLODINA VAN LISSA.

Bevallen van een ZOON C. W. OERLEMANS, geboren POLDERMAN.

Goes, 22 December 1862.

Heden overleed tot onze diepe droefheid, in den ouderdom van ruim 74 jaren, onze hartelijk geliefde Moeder en Behuwdmoeder JOHANNA TEIPSE, Weduwe van H. JACOBSE.

JOHs. VAN LEERDAM.
Middelburg, M. VAN LEERDAM,
den 24 December 1862. geboren M. JACOBSE.

DIRIGERENDE LEDEN der TEEKEN-AKADEMIE te Middelburg geven door dezen kennis, dat zij besloten hebben, gedurende dezen winter weder **Kunstbeschouwingen** te houden, waartoe Honoraire Leden kosteloos toegang hebben, ingevolge hun toegezondene bepalingen, mits voorzien van eene Toegangkaart.

De eerste Kunstbeschouwing zal plaats hebben op Maandag 29 December e. k., des avonds half 8 ure, in het Gebouw der Teeken-Akademie, waar op den zelfden dag, tusschen 12 en 2 ure, Toegangkaarten verkrijgbaar zijn.

Die genen welke verlangen Honorair Lid te worden, kunnen zich daartoe bij den Heer JOHs. LUTEYN aanmelden.

Namens Dirigerende Leden,
BIJLEVELD VAN SEROOSKERKE, Voorz.
J. D. M. DE STOPPELAAR, Secretaris.

ONDERLING BEGRAFENISFONDS: ZELANDIA,
TE MIDDELBURG.

Wij ondergeteekenden, Commissarissen van bovengenoemd Fonds, berigten dat in eene Vergadering, gehouden den 24 dezer, aan ons, in tegenwoordigheid van drie Leden dezer Inrigting, door den Directeur is gedaan de **Tiende Rekening** en **Verantwoording** zijner administratie, welke in volkomen orde is bevonden en goedgekeurd; zijnde daarbij gebleken van den gunstigen staat van dit Fonds. Van welke Rekening exemplaren aan de Leden zullen worden uitgereikt.

Wijders is door het Bestuur nog besloten dat de Leden, die gedurende drie jaren of langer in de eerste afdeeling zijn ingeschreven, dezen winter voor een tijdvak van *acht weken* van **de helft** hunner Contributie zullen worden **vrijgesteld.**

Middelburg, 26 December 1862.

HUBERTUS REKKER
H. J. VAN DEINSE } Commissarissen.
L. J. DE MARREE.

Tot deelneming in voornoemde Inrigting gelieve men zich te vervoegen bij den ondergeteekende, en voorts bij de onderstaande Heeren Agenten en Boden: te Middelburg A. HUYSMAN, te Goes L. K. BREKER (Agent voor Zuid- en Noordbeveland), te Vlissingen G. ROTTIER, te Arnemuiden A. J. BEERTHUIS, te Hulst P. H. DE RIDDER (Agent voor de Kantons Hulst en Axel), te Axel P. J. SCHOONACKER, te Sas van Gent F. CALAND, te Boschcapelle W. DE KOSTER, te Hontenisse P. DRONKERS, te Schoondijke K. A. SANDERSE (Agent voor de Kantons Sluis en Oostburg); terwijl voor de overige plaatsen in deze Provincie soliede Personen als **Agenten** of **Boden** worden gevraagd.

De Directeur,
J. VERHEY.

BRANDVERZEKERING-GENOOTSCHAP,
GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

Goedgekeurd bij Kon. Besluit van 14 Nov. 1862, no. 99.

Kapitaal f 500,000.

Directeuren de HH. A. POORT, J. P. WIJS en H. A. REYDON.

Verzekert tot vaste Premien roerende en onroerende Goederen tegen de gevaren van Brand en Binnenlandsche Vaart. — Inlichtingen verkrijgbaar bij CHR. VAN BURG te Middelburg, Agent der Maatschappij.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 29 December 1862, des namiddags ten één uur, zal door of van wege het Bestuur der Godshuizen te **Middelburg**, in een der vertrekken van het Gesticht no. 1 (GASTHUIS) in het openbaar worden aanbesteed:

Het Bouwen van een nieuw GASTHUIS, op het Noordplein te Middelburg, met inbegrip van alle daartoe vereischt wordende Materialen en Gereedschappen.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen bij den Architect der Godshuizen, den Heer C. KRIJGER, bij wien Bestek en Teekening ter inzage liggen. Afdrukken van Bestek en Teekening zijn, tegen betaling van f 6,— verkrijgbaar bij den Secretaris-Penningmeester.

De besteding geschiedt bij enkele inschrijving.

De Inschrijvingsbilletten moeten uiterlijk daags vóór de besteding, portvrij, met het opschrift *Inschrijving Gasthuis*, ten Kantore van den Secretaris-Penningmeester zijn ingezonden.

Het Bestuur der Godshuizen,
HUBERTUS REKKER, Voorzitter.
WILL. JOH. ZIP, Secretaris-Penningm.

De aangekondigde **VERKOOPING** van 't **WRAK** van het op de Bank voor Zoutelande gestrande Pruissisch BRIKSCHIP **Conrad** zal plaats hebben op Maandag den 29 December 1862, ten TWAALF URE, op den Nieuwendijk te **Vlissingen.**

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Maandag den 29 December 1862, op de Bovenzaal van de Societeit DE VERGENOEGING, op de Groote Markt te Middelburg, in het openbaar bij opbod en afslag te koop aanbieden:

Des namiddags ten één uur.

Een HUIS EN ERF met TUIN, in de Gemeente Middelburg, buiten de St. Geertruids Barrière, wijk V no. 65, inhoudsgrootte 19 R. 55 Ellen. Aangeslagen in de Grondbelasting f 13,90, Dijkgeschot f 2,14.

En des avonds ten acht ure.

Een HUIS EN ERF, in de Molstraat alhier, wijk F, no. 87, inhoudsgrootte 90 Ell., Grondbelasting f 13,02.

Een HUIS EN ERF, bestaande in twee afzonderlijke Woningen, staande in de Koningstraat alhier, wijk E nos. 241 en 242, inhoudsgrootte 1 R. 40 Ellen, Grondbelasting f 11,33.

Voorschreven Huizen zijn Zaturdag te voren en op den Verkoopdag, van 10 tot 3 ure, voor ieder te bezigtigen, de twee eerstgenoemde met eene toegangkaart, ten Kantore van bovengemelden Notaris verkrijgbaar.

HOUTVERKOOPING op **Nieuwerhout**, Dingsdag 30 December 1862.

VOORLOOPIG BERIGT.

In de maand **Februarij** zal te **Colijnsplaat** bij publieke veiling worden te koop gesteld

EENE HOFSTEDE

met extra beste WEI- en BOUWLANDEN, zamen groot ruim 53 Bunders, liggende in de Gemeente Cats; zijnde terstond te aanvaarden.

De ondergeteekende heeft de eer zijnen Stad- en Landgenooten te berigten, dat hij zijne **BAKKERIJ** in de 's Gravenstraat, hoek van de Zusterstraat, lett. I no. 46, zal openen op Maandag den 29 December. Hij verzoekt beleefdelijk een ieders gunst en aanbeveling, daar hij eene prompte en accurate bediening belooft.

C. M. DE NEEF,
Brood- en Dessertbakker.

Bij GEBRs. MILBORN is getrokken in de 249ste Staats-Loterij, een PRIJS van **f 2000,—** op no. 1035, en een van **f 400,—** op no. 18078.

TUINMAN

WORDT GEVRAAGD — Protestant, gehuwd, zonder Kinderen, 30 à 40 jaren oud, bekwaam in zijn vak, van goede getuigen voorzien. — Adres lett. M. M. franco aan het Bureau dezer Courant.

Tegen Mei eene **Dienstmeid** benoodigd, die goed met den Pot om kan gaan. Te bevragen bij den Boekhandelaar MESTDAGH, te Vlissingen.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN
VLISSINGEN EN ROTTERDAM.

De Directie geeft kennis, dat NA den DERTIGSTEN dezer maand de dienst voor eenige dagen zal zijn **gestaakt**, en de hervatting tijdig bekend gemaakt zal worden.

Middelburg, 20 December 1862.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in December — Januarij.

VAN MIDDELBURG.				VAN ROTTERDAM:		
Zondag	28	's morg.	7 ure.	Maandag	29 's morg.	9,30
Dingsdag	30	„	7	Woensdag	31 „	6 ure.
Vrijdag	2	„	9	Zaturdag	3 „	7
Zondag	4	„	10	Dingsdag	6 „	7
Woensdag	7	„	5,30	Donderdag	8 „	8,30
Vrijdag	9	„	6,30	Zaturdag	10 „	8,30

Bij **G. PORTIELJE & ZOON** te AMSTERDAM wordt bij inteekening uitgegeven:

NIEUWE GOEDKOOPE UITGAVE VAN HET ALOM GEZOCHTE

BIJBELSCH-MAGAZIJN VOOR ALLE STANDEN,

TER VERSPREIDING EN BEVORDERING VAN KENNIS DER HEILIGE SCHRIFT.

Een geheel oorspronkelijk werk, zamengesteld door Vaderlandsche Leeraren, versierd met KEURIGE STAALGRAVUREN, naar oorspronkelijke Teekeningen, in royaal 8vo.

MAANDELIJKS verschijnt eene Aflevering, bevattende twee tafereelen uit het OUDE en twee tafereelen uit het NIEUWE VERBOND, ieder voorzien van eene Staalgravure, voor slechts **25 cents.** — De Inteekening is alom opengesteld.

Alle beminnaars van **goede, degelijke** en **stichtelijke lectuur** wordt dit MAANDWERK waarvoor zich de gelegenheid tot inteekening met het aanstaande Nieuwe Jaar nu zoo juist opdoet, **allezins aanbevolen.**

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL
VAN DE
MIDDELBURGSCHE COURANT
van zaturdag 27 december 1862. —No. 155.

Gemeenteraad van Middelburg.

Zitting van 24 dezer.

Voorzitter de heer Bijleveld van Serooskerke.

Afwezig de heeren N. J. C. Snouck Hurgronje, Caland, van Visvliet en Damme. Later komen de heeren Fokker en van de Graft.

Na goedkeuring der voorgelezen notulen wordt voor kennisgeving aangenomen de mededeeling des voorzitters, dat de heeren Snouck Hurgronje en van Visvliet door ongesteldheid en de heer Caland door ambtsbezigheden verhinderd zijn deze vergadering bij te wonen.

De voorzitter legt over eene missive van den heer B. A. Fokker, welke wordt voorgelezen. De heer Fokker zegt daarin dat hij uit het raadsverslag der vorige zitting, voorkomende in het bijvoegsel der Middelburgsche courant van 13 december, no. 49, het overzigt van het rapport der kommissie heeft vernomen betreffende zijn adres tot het bekomen van vergunning voor het roeijen van boomen langs de lijnbaan enz. Volgens dat overzigt komt het hem voor dat de kommissie eene onjuiste *voorstelling aan de zaak heeft gegeven*. Onder aanhaling van eenige in de courant opgenomen zinsneden van het rapport betreffende de eigendom van den grond en daaromtrent bij eene akte opgemaakte bepalingen, en met nadere uiteenzetting der gronden van zijn verzoek meent hij dat de kommissie in eene dwaling verkeert, welke zij had kunnen voorkomen zoo zij met hem eene konferentie had gelieven te houden. — De voorzitter stelt voor, dit stuk ter inzage voor de leden te leggen.

De heer Verbrugge, als hoofd der kommissie ad hoc, zegt te gelooven dat er bij den heer Fokker dwaling ten opzigte van het rapport bestaat: vooreerst heeft hij alleen het verslag der Middelburgsche courant geraadpleegd; hij wil gaarne gelooven dat die verslagen zoo naauwkeurig mogelijk en conscientieus worden opgemaakt, het zijn echter geen processen-verbaal der raadszittingen en hebben geen officiëel karakter. De heer Fokker had alzoo beter gedaan van het stuk zelf in zijn geheel te raadplegen. Ten andere verwijst de heer Verbrugge naar de gronden van het rapport der kommissie, die de zaak der beweerde eigendom met de meeste naauwgezetheid heeft onderzocht; en daar die gronden door het schrijven van den heer Fokker niet zijn wederlegd, acht hij het onnoodig de missive nader ter inzage te leggen.

De heer Lambrechtsen van Ritthem stelt voor, een afschrift van het rapport aan den heer Fokker te geven, waarin de voorzitter echter bezwaar ziet. De heer Lantsheer wil inzage van het rapport aan den heer Fokker geven, hetgeen door de heeren Siffié, van Uije en Lambrechtsen van Ritthem wordt ondersteund. Op voorstel des voorzitters is besloten het rapport bij den sekretaris ter inzage voor den heer Fokker te leggen, zullende de missive tevens bij het rapport ter inzage voor de leden worden gevoegd.

Is ingekomen een verzoek van den heer W. P. van de Kamer om restitutie van betaalde plaatselijke belasting voor fotogene en petrolene, daar door den raad is aangenomen dat fotogene of gas-olie niet in de termen valt tot toepassing der verordening voor de heffing dier belasting.

De voorzitter deelt hieromtrent mede dat de kontroleur, op het door burgemeester en wethouders gevraagd advies, heeft berigt, dat het, met het oog op de in de vorige zitting genomen beschikking ten opzigte van den heer M. Kruijsse, billijk is het verzoek van den adressant toe te staan. — Hiertoe is met algemeene stemmen besloten.

Een staat van af- en overschrijving op de begrooting van het *loopende jaar wordt gearresteerd*.

Voor kennisgeving wordt aangenomen de mededeeling des voorzitters dat de openbare verhuring der voormalige westindische pakhuizen geen resultaat heeft opgeleverd, daar geen inschrijvingsbiljet is ingekomen. Burgemeester en wethouders zullen mitsdien trachten eene onderhandsche verhuring te doen plaats hebben en van den uitslag aan den raad mededeeling doen.

Op voorstel van burgemeester en wethouders is besloten tot de onderhandsche verhuring van het fabriekhuis der linnenweverij aan den heer Salomonson voor *één* jaar ad f 250.

De voorzitter legt over de stukken en voorwaarden betreffende de aanbesteding van een nieuw gasthuis alhier, door het bestuur der godshuizen met bijgaande planteekening ingezonden. Onder dankzegging aan dit bestuur is de mededeeling voor kennisgeving aangenomen.

Een dankbetuiging van dr. H. Polman Krüseman, rektor van het stedelijk gymnasium, voor de hem bij besluit van 10 dezer verleende toelage, is mede aangenomen voor kennisgeving.

In behandeling komt de koncept-verordening op de nummering der huizen en de aangifte van verhuizingen in de gemeente, tot bevordering van het regelmatig bijhouden der bevolkingsregisters, vergezeld van een voorstel van burgemeester en wethouders, gelijk reeds ter inzage voor de leden heeft gelegen.

Het eerste gedeelte van het voorstel strekt tot opheffing van het kollegie van wijk- en buurtmeester. — Hiertoe is met algemeene stemmen besloten, onder bepaling dat de wijk- en buurtmeesters als de opgemaakte nieuwe verordening kracht van wet zal hebben verkregen onder dankbetuiging voor hunne verleende diensten zullen worden ontslagen.

De koncept-verordening wordt artikelsgewijze behandeld. Die verordening [welke zoo algemeen mogelijk moet worden verspreid] bestaat uit een achttal artikelen, waarbij, voor zoo ver uit een enkele voorlezing kan worden opgemaakt, wordt bepaald dat: alle gebouwen moeten voorzien zijn van een duidelijk nommer en wijkletter; bij splitsing van een gebouw of vereeniging van twee gebouwen daarvan dadelijk moet worden *kennis gegeven*; van *verhuizing binnen ééne maand* ter sekretarie aangifte moet worden gedaan met opgave van alle vereischte bijzonderheden, en voor alle leden van het gezin; van de gedane aangifte door den ambtenaar met het bijhouden der bevolkingsregisters belast kosteloos bewijs zal worden afgegeven; de gelegenheid tot aangifte bestaat ter sekretarie dagelijks van 10 tot 12 ure; zoo dikwijls het gemeentebestuur het noodig oordeelt onderzoek bij de huisgezinnen zal worden gedaan, waarbij de bewoners verpligt zijn de noodige inlichtingen aan de daarmede belaste ambtenaren te geven; de overtreding, voor zoo ver daartegen bij de wet of het reglement van algemeene plaatselijke policie geen straf bedreigd is, zal gestraft worden met eene geldboete van 1 tot 25 gulden en eene gevangenisstraf van 1 tot 3 dagen, te zamen of afzonderlijk toe te passen; met het konstateren der overtredingen, behalve de gewone beambten, is belast de ambtenaar aan wie van wege het gemeentebestuur het bijhouden der bevolkingsregisters is opgedragen.

Behoudens enkele wijzigingen in de redaktie zijn alleen de *twee laatste artikelen veranderd*, en daarna is de geheele verordening eenparig goedgekeurd. De gemaakte strafbepaling kwam vele leden te streng voor, zoo dat na eenige diskussie met 12 tegen 1 stem (van den heer Verbrugge) is besloten, de gevangenisstraf te doen vervallen en de geldboete te bepalen van 1 tot 5 gulden. — Het laatste artikel is zoodanig gewijzigd dat nu, behalve de gewone beambten, met het nagaan der overtredingen zijn belast zij aan wie het bijhouden der bevolkingsregisters „mitsgaders de daartoe strekkende werkzaamheden" is opgedragen.

Deze laatste wijziging werd noodzakelijk geacht op grond van een ander gedeelte van het voorstel van burgemeester en wethouders, om een beambte te benoemen die met de kontrôle der naleving van de verordening zal worden belast en van de bevonden overtredingen proces-verbaal zal moeten opmaken, terwijl hij dagelijks op de griffie een paar uren werkzaam zal moeten zijn met den ambtenaar die met het bijhouden der bevolkingsregisters is belast (wien alsdan de titel van kommies zal worden verleend) en voor zoo veel noodig ook andere werkzaamheden ter griffie zal kunnen verrigten.

De voordragt van burgemeester en wethouders om dien beambte een jaarwedde van f 400 toe te kennen wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

Eveneens is met eenparige stemmen besloten dat de benoeming van dien beambte, tot het personeel der stedelijke griffie behoorende, door burgemeester en wethouders zal plaats hebben.

Nog stellen burgemeester en wethouders voor, de som van f 50, welke op de begrooting staat uitgetrokken als toelage aan den sekretaris der wijkmeesters, aan den tegenwoordigen titularis, den heer A. E. Verwijs, te blijven verleenen bij de opheffing van die betrekking, daar zijne werkzaamheden voor het bijhouden der bevolkingsregisters zijn vermeerderd.

Omtrent dit voorstel heeft eenige diskussie plaats. Verschillende leden achten het niet goed bij de supprimatie der betrekking van sekretaris der wijkmeesters de daaraan verbonden bezoldiging te geven aan den ambtenaar voor de bevolkingsregisters, al werden beide betrekkingen door den zelfden persoon bekleed. Algemeen is men het echter eens dat, zoo het blijkt dat de bezoldiging van f 400 voor de laatste betrekking niet aan de daaraan verbondene vermeerderde werkzaamheden geëvenredigd is, alsdan eene voordragt tot verhooging dier bezoldiging moet geschieden.

In omvraag gebragt is het voorstel van burgemeester en wethouders tot behoud der f 50 op de begrooting *verworpen* met 10 tegen 3 stemmen. Vóór stemden de heeren Verbrugge, de Jonge en van de Graft. — Burgemeester en wethouders zullen alsnu een nader voorstel doen tot verhooging van het traktement.

Van gedeputeerde staten ingekomen zijnde eene missive houdende bedenkingen tegen de plaatsing van sommige posten op de gemeentebegrooting onder hoofdstukken waar zij niet behooren, voornamelijk het subsidie aan het burgerlijk armbestuur hetwelk onder den post van onvoorziene uitgaven moet worden gebragt, is daaraan op advies der financiële kommissie te gemoet gekomen; evenzeer is de begrooting gewijzigd ten opzigte van eenige andere later genomen besluiten.

Wordt in behandeling genomen de gewijzigde verordening voor de gasolie, waarmede de kommissie van financiën zich vereenigd heeft en die ter inzage voor de leden heeft gelegen. Daarbij zijn het besluit tot heffing van plaatselijke belasting op voorwerpen van verbruik en de verordening op de invordering der belasting zoodanig gewijzigd, dat alsnu eene belasting zal *worden geheven van 2½ cent per ned. kan* op de lamp- en lijnolie en alle andere oliën behalve de zoete olie, alsmede op alle andere vloeibare lichtstoffen, voor zoo ver die niet reeds uit anderen hoofde zijn belast. — Het koncept-besluit tot vaststelling dezer verordening is met algemeene stemmen goedgekeurd.

De voorzitter stelt namens de financiële kommissie o. a. eene toevoeging voor aan de verordening op de invordering van plaatselijke belasting op het gedisteleerd en de likeuren, daar de gemeente steeds groote schade heeft geleden door het verleenen van restitutie van belasting bij uitvoer van likeuren. Er bestaat thans een werktuig, de alambic van Salleron, te Parijs, dat reeds te Leiden met vrucht gebruikt wordt, om de sterkte der likeuren te onderzoeken. Nadat het hem gebleken is dat het fabriekaat niet hooger kon gebragt worden dan 70 of 72 per cent, terwijl de restitutie onder eene vroegere verordening tegen 100 per cent verleend werd, heeft de kontroleur thans medegedeeld dat verschillende proefnemingen bij hem hebben aangetoond dat vele likeuren nog verre beneden de sterkte zijn dan waarvoor thans restitutie verleend wordt, zijnde bij onderscheidene personen de gemiddelde sterkte slechts bevonden 62, 57, 46, 54 en 55 per cent.

Ten einde der gemeente de gelegenheid tot het kontroleren van de sterkte der likeuren bij uitvoer gewaarborgd zij, wordt een nieuw artikel voorgesteld, waarbij bepaald wordt dat, zoo de sterktegraad met den nederlandschen vochtweger niet kan worden aangegeven, zulks bij in- en uitvoer zal geschieden door bedoeld werktuig.—Dit voorstel is met het daartoe opgemaakte koncept-besluit met algemeene stemmen goedgekeurd.

Wordt voorgelezen een rapport der kommissie van financiën betreffende het verzoek om eene jaarlijksche toelage van mejufvrouw wed. G. H. Grauss, ingekomen in de zitting van 22 oktober. De kommissie adviseert tot handhaving van het principe van den raad tot het niet toestaan van een pensioen of jaarlijksche gratifikatie, en alzoo tot afwijzing van het verzoek. Zij brengt echter de langdurige werkzaamheden van wijlen den gemeentebouwmeester onder de aandacht, waarvan vele en groote gebouwen, die de stad tot sieraad en nut strekken, de bewijzen leveren. De toestand der weduwe en hare kinderen toont dat de heer Grauss van zijne bezoldiging, vooral wegens huisselijke tegenspoeden door ziekte als anderzins, niet heeft kunnen overleggen. Met het oog op de verdiensten der overledenen stelt zij voor de adressante uit erkentelijkheid daarvoor in eens f 500 toe te leggen en die som te vinden uit den post voor onvoorziene uitgaven der gemeentebegrooting voor 1862. — *Dit voorstel is met algemeene* stemmen goedgekeurd.

Van de kommissie van bestuur over de bank van leening is ingekomen de begrooting der kosten van beheer over die inrigting met een bijgaand voorstel, hetwelk ter inzage voor de leden heeft gelegen doch niet wordt voorgelezen. — De *voorzitter* deelt aan de vergadering mede dat het voorstel strekt om de tot dus verre bestaande vakature der betrekking van boekhouder-kassier niet langer te doen voortduren, met het oog waarop de begrooting thans is ingerigt, daar de ambtenaren en bedienden alle zijn opgeklommen. De hiermede gepaard gaande verhooging der bezoldigingen doen echter de in de laatste jaren toegekende gratifikatiën vervallen. — Is met algemeene stemmen besloten de begrooting goed te keuren en straks een boekhouder-kassier te benoemen.

Voor de verschillende benoemingen, waaronder die van de onderscheidene titularissen, ter vervulling der met 1 januarij 1863 door periodieke aftreding te ontstane vakatures, noodigt de voorzitter de heeren Lambrechtsen van Ritthem en Snouck Hurgronje uit om met hem en den sekretaris het stembureau te vormen.

Als 2en hulponderwijzer op de school voor gewoon en meer uitgebreid lager onderwijs voor jongens is benoemd de heer J. N. van Eek, te Brielle, met algemeene stemmen. Op de voordragt waren mede geplaatst de heeren E. Havinga, te *Veendam, en* F. Nijhoff, te Loenen.

Uit de vroeger overgelegde voordragt voor een hulponderwijzer op de school E is met algemeene stemmen benoemd de heer J. P. van Kamer, met bepaling dat de op die school thans aanwezige tweede hulponderwijzer tot eersten zal worden bevorderd.

De voordragt voor de betrekking van boekhouder-kassier bij de leenbank bestaat uit de heeren J. J. Augustijn, H. Middelburg en J. Matzinger. De eerste is als zoodanig benoemd met 12 stemmen, terwijl 1 stem is uitgebragt op den heer H. Middelburg.

Tot kommissaris over de wisselbank is herkozen de heer J. van der Leyé met 11 stemmen. — Een stem is op den heer H. Middelburg en 1 biljet in blanko uitgebragt.

Als leden van het burgerlijk armbestuur zijn uit de reeds vroeger voorgedragen dubbeltallen herbenoemd de heeren J. A. Sistermans, met algemeene, en jhr. mr. A. W. Snouck Hurgronje, met 12 stemmen. — Op jhr. mr. J. W. M. Schorer was 1 stem uitgebragt.

Op de voorgedragen dubbeltallen voor leden van het bestuur der godshuizen zijn geplaatst de heeren J. J. I. Sprenger en jhr. mr. A. van Reigersberg Versluijs, in de plaats van den heer J. J. I. Sprenger; en de heeren W. R. Ceulen en P. A. D. Ronca, in de plaats van den heer W. R. Ceulen. — Beide aftredenden zijn met algemeene stemmen herkozen.

Als lid der kommissie van bestuur voor de geneeskundige school is met algemeene stemmen herbenoemd de heer mr. P. J. G. van Diggelen.

Voor de betrekking van lid der kommissie van bestuur voor de bank van leening in de plaats van mr. D. A. Berdenis van Berlekom, zijn voorgedragen de heeren mr. D. A. Berdenis van Berlekom en C. D. Tielenius Kruijthoff. De aftredende is met 11 stemmen herkozen. De heer Tielenius Kruijthoff bekwam één stem.

Uit de in de vorige zitting door het burgerlijk armbestuur ingezonden voordragt zijn met algemeene stemmen herkozen als gemeente-geneesheer dr. Y. Keijzer, en als gemeente-heelmeester de heer J. E. Risseeuw.

Als leden der kommissie tot het examineren van varenslieden zijn herkozen de heeren G. J. Sprenger met 11 en A. H. G. Fokker met 10 stemmen. — Bij eerstgenoemden was 1 stem uitgebragt op de heeren J. J. I. Sprenger en mr. N. C. Lambrechtsen van Ritthem; bij den tweeden 2 stemmen op den heer B. A. Fokker en één biljet in blanko.

Tot leden der kommissie om met burgemeester en wethouders het kohier voor den hoofdelijken omslag op te maken zijn herkozen de heeren H. Rekker en H. J. van Deinse, en in de plaats van den heer Z. Snijder, afgetreden raadslid, benoemd mr. N. C. Lambrechtsen van Ritthem. Als plaatsvervangers zijn herkozen de heeren J. P. van Visvliet en J. J. van Uije, en benoemd jhr. mr. A. W. Snouck Hurgronje, ter vervanging van mr. N. C. Lambrechtsen van Ritthem.

Na dat de voorzitter de leden van het stembureau heeft bedankt, wordt de uitvoering der genomen besluiten aan burgemeester en wethouders opgedragen en daarna de vergadering gesloten.

Gemeenteraad van Vlissingen.

Zitting van 20 december.

Voorzitter de heer Callenfels. — Afwezig de heeren Ruijsch en Thierens.

Na goedkeuring der voorgelezen notulen van de vorige

zitting brengt de kommissie, benoemd tot vaststelling van het maximum voor den in 1863 te verleenen onderstand, rapport uit bij monde van den heer Schmidt. Zij stelt voor, het voor het loopende jaar vastgestelde cijfer te behouden voor het volgende jaar. Hiertoe is met algemeene stemmen besloten.

De heer Hector rapporteert, mede namens de heeren Thierens en de Groof, op het in de vorige vergadering in hunne handen gestelde koncept-besluit tot wijziging der gemeentebegrooting voor 1862. Vooraf echter verzoekt hij, tot beter verstand van het rapport, nogmaals voorlezing van het bedoelde koncept-besluit, waaraan door den sekretaris wordt voldaan. Hieruit blijkt dat het wenschelijk is eene wijziging in de begrooting van het loopende jaar te brengen ter aanwijzing van posten waaruit zouden kunnen betaald worden: 1. de meerdere kosten van oprigting en exploitatie der gasfabriek boven de aangegane geldleening van f 90.000, tot een bedrag van f 16,769,82; 2. de vernieuwing der brughoofden en gedeelte kaaimuur aan de ijzeren baskule-brug, f 2,291,16; 3. het derde gedeelte der vernieuwing van den rondeelmuur, f 2,623,33½; 4. de kosten van aanleg voor een huisje tot het koken van olie en het vervaardigen van zwavelstokken en lucifers, f 271,68; 5. de kosten van aanleg van gas in het raadhuis, f 70,05; 6. de extra kosten van den bouw der school voor on- en minvermogenden boven de aannemingsom, f 1,654,96; 7. de kosten van het bezoek van Z. M. den koning aan de gemeente, f 5,643,19; bedragende te zamen eene som van f 29,324,19½. Voorts zijn bij genoemd koncept-besluit de hoofdstukken en artikelen der begrooting omschreven waarbij die wijzigingen behooren te worden gemaakt.

Ten opzigte van dit koncept-besluit zegt de kommissie in haar rapport dat zij, met het oog op de daarbij gevoegde memorie van toelichting en nota van besluiten van den raad en van burgemeester en wethouders, geene bedenkingen heeft, daar het de uitgaven aanwijst voor verschillende werken of aangelegenheden en de middelen waardoor die kunnen gedekt worden. Zij vestigt er echter de aandacht op dat de uitgaven der gasfabriek, welke blijkens de in de vorige zitting goedgekeurde rekening dier fabriek f 106,569,82 bedragen, in verband beschouwd met het bedrag der geldleening voor die fabriek ad f 90,000, slechts met f 16,569,82 zijn vermeerderd. In het koncept-besluit daarentegen staat f 16,769.82 en alzoo f 200 meer. Naar zij vernomen heeft zouden die f 200 bestemd zijn tot bestrijding eener aan de stads bouwmeester te verleenen gratifikatie, wegens zijne belangrijke diensten bij de oprigting der gasfabriek, waarvan reeds vroeger in den raad is melding gemaakt. Daar echter de gasfabriek niet alleen strekt ter verlichting van de straten en gemeente-eigendommen, maar ook bestemd is ten dienste der ingezetenen, waar zij dit verlangen, zoo meent de kommissie dat de genoemde som van f 16,769,82 bij een besluit van den raad zou behooren gebragt te worden onder de lasten der gasfabriek; zij acht het onbillijk die fabriek te bevoordeelen uit de gelden welke de ingezetenen opbrengen voor andere diensten of belangen. — Voorts meent zij ook dat de gezegde som met f 8,750, door de gemeente voor straatverlichting verschuldigd, verminderd en dat bedrag afzonderlijk in uitgaaf zou moeten gebragt worden.

Bij de beraadslaging verklaart de heer Schmidt er zich vóór, dat de kosten van lantaarns enz. ad f 8000 ten laste der gemeente komen en het overige voor rekening der gasfabriek. Wat betreft het toekennen eener gratifikatie van f 200 aan den architekt, daartoe heeft hij nooit een voorstel gehoord. — De voorzitter zegt dat daartoe indirekt is besloten als belooning wegens gedane diensten voor de gasfabriek en de nieuw gebouwde school. — Hierop merkt de heer Hector aan dat de kommissie voor de gasfabriek alle voordragten tot betalingen in de rekening heeft gedaan; daar in die rekening nu geen sprake is van het toekennen van f 200 aan den stadsbouwmeester, zoo geldt het hier het verleenen van eene gratifikatie. — De voorzitter zegt dat de kommissie dit in de rekening heeft verzuimd. — De heer van Uije Pieterse is het eens met den heer Schmidt, dat de uitgaven voor gaslantaarns enz. voor rekening der gemeente moeten komen; het overige bedrag behoort echter ten laste der gasfabriek; terwijl het een punt van overweging zal moeten uitmaken of de f 200 zullen worden toegestaan, en zoo ja, dan zullen deze, naar zijn gevoelen, ten laste der gemeente moeten komen. — De heer Uijttenhooven heeft met genoegen gehoord dat de kommissie geen redenen tot bedenkingen had. Ten opzigte der door haar gedane aanbevelingen met betrekking tot het brengen der kosten voor de gasverlichting ad f 8,750 ten laste der gemeente, meent hij dat daarvan geen sprake behoeft te zijn; zulks is onverschillig, daar de gemeente en de gasfabriek het zelfde is. De som van f 200 ten behoeve van den architekt is reeds vroeger besproken en ten deze herinnert hij de daaromtrent gevoerde diskussie. — Volgens den heer Schmidt, die het gevoelen van den heer Uijttenhooven niet deelt, is het niet onverschillig of de uitgaven voor rekening der gemeente of voor rekening der gasfabriek gebragt worden. De administratie der gasfabriek is wel opzettelijk afzonderlijk gehouden om te kunnen nagaan of zij sedert hare exploitatie winsten heeft afgeworpen, en als lid der kommissie voor de gasfabriek wil hij die afscheiding doen voortduren, omdat hij wil weten wat de fabriek kost.

Nadat de heeren Winkelman, van Uije Pieterse en Schmidt nog verder hunne gedachten hebben gewisseld omtrent het voorstel der kommissie, om de f 8,750 voor rekening der gemeente te brengen, is dit gedeelte van haar voorstel ten slotte met algemeene stemmen aangenomen.

Het tweede punt betreft de vraag, of de gratifikatie van f 200 aan den architekt voor rekening der gemeente of der gasfabriek zal komen.

De heer van Uije Pieterse zegt dat eerst moet worden uitgemaakt of de gratifikatie werkelijk zal gegeven worden, daar het stilzwijgend besluit daartoe, waarop de voorzitter hem gewezen heeft, niet voldoende is. Stilzwijgende besluiten ten opzigte van geldelijke zaken zouden gevaarlijke antecedenten kunnen te weeg brengen.

Hierop brengt de voorzitter in omvraag, of de raad de gratifikatie van f 200 wil toestaan. — De heeren Hector en Schmidt motiveren hunne stem vóór het voorstel. De eerste is er vóór omdat er reeds vroeger sprake is geweest om den architekt wegens bijzondere diensten voor de gasfabriek en het nieuwe schoolgebouw te gemoet te komen, en er dus eene toezegging heeft plaats gehad. — De heer Schmidt echter is er lijdelijk vóór, omdat tegenstand hem nutteloos is gebleken. Bijna iedere vergadering worden er besluiten genomen tot vermeerdering der uitgaven van de gemeente en de toekomst wordt steeds duisterder. Hij heeft echter meermalen zijne bezwaren te kennen gegeven, doch daar die niet gedeeld schijnen te worden en om eene verkeerde opvatting, alsof het hier eene personele kwestie zou gelden, te voorkomen wil hij er niet verder over spreken. Hem is echter geen besluit bekend volgens hetwelk de gemeentebouwmeester jaarlijks eene gratifikatie van f 200 hebben moet. — De heer van Uije Pieterse verklaart zich tegen de gratifikatie, even als hij immer tegen het verleenen van gratifikaties gezind is en gelijk hij ook vroeger tegen de verhooging der jaarwedde van den architekt gestemd heeft.

Ten slotte is met 9 tegen 3 stemmen besloten de gratifikatie te verleenen. Tegen stemden de heeren van der Hijden, van Uije Pieterse en Pot.

Voorts is met algemeene stemmen besloten dat die gratifikatie voor rekening der gemeente komt en daarna het koncept-besluit, na behoorlijke splitsing, goedgekeurd.

Aan de orde is het rapport der kommissie betreffende het adres van den heer D. Dronkers, te Middelburg, ten opzigte der gevraagde koncessie ter vervanging der bestrating van den vlissingschen weg door eene klinkerbestrating. — De voorzitter deelt vooraf echter mede dat die heer, volgens een ontvangen brief, zijn verzoek om koncessie intrekt. Evenwel wordt bij dat rapport het oog gevestigd, naar aanleiding der gedane aanvrage, doch daarvan afgescheiden, op een ander voorstel.

Dit voorstel blijkt, volgens het alsnu door den heer de Kruijff uitgebragt rapport, te strekken om te gemoet te komen aan de in de vorige zitting geopperde bezwaren ten opzigte van den rijweg. Daar de rijtuigen van partikulieren gemakkelijker op klinkers en de omnibus en andere zware vrachtwagens alleen op straatkeijen kunnen rijden, stelt men voor de verschillende belangen aan elkander te verbinden en tot dat einde den weg over de geheele lengte op eene breedte van 3 ellen met klinkers te beleggen, en voor het overige de keijen te behouden. — Dit voorstel zal, met de daarbij gevoegde berekening van kosten, bij de leden ter overweging worden rondgezonden.

Wordt voorgelezen een voorstel van de plaatselijke schoolkommissie tot het benoemen van een tweeden hulponderwijzer op de school voor gewoon en meer uitgebreid lager onderwijs voor jongens, op eene jaarwedde van f 300 à f 400, in het bezit eener akte voor de gewone vakken en de beginselen van het fransch. Dit voorstel is gegrond op een brief van den hoofdonderwijzer Stuart die, bij het steeds toenemende aantal leerlingen, dat thans 40 bedraagt, maar weldra 45 tellen zal, op het wenschelijke dier benoeming aandringt. Op eene school als de zijne, waar jongelieden voor de akademiën te Breda of Delft en het instituut voor de marine enz. worden opgeleid, en die bij het verlaten der school als het ware hunne intrede in het maatschappelijke leven moeten doen, is eene gewone verdeeling in drie klassen ter bevordering van het onderwijs een bepaald vereischte. Elke klasse behoort alzoo een onderwijzer te hebben. Onder meerdere aangevoerde argumenten beroept de heer Stuart zich ook op het voorbeeld van de scholen te Middelburg en andere. Mogt men het soms met de letter der wet in strijd achten, dan is de benoeming van een tweeden onderwijzer toch zeker in den geest der wet. — In verband hiermede is ook ingekomen eene missive, onderteekend door ouders van jongelieden die op bedoelde school onderwijs ontvangen. Zij verklaren daarbij met genoegen uit het openbaar raadsverslag der vorige zitting te hebben ontwaard dat de plaatselijke schoolkommissie een voorstel aan den raad deed ter benoeming van een tweeden hulponderwijzer op die school. Dit voorstel juichen zij toe en, onder verwijzing naar het noodzakelijke, hopen zij dat het goed gunstig zal worden aangenomen.

De heer Schmidt acht een tweeden hulponderwijzer, met het oog op de verklaring der ouders, niet overbodig. Het is echter een andere vraag, of de schoolgelden wel in evenredigheid met de kosten van het onderwijs zijn bepaald. Hij verlangt te weten of zij eenigermate in verhouding staan tot de kosten der school, ook met betrekking tot de school te Middelburg. — De heer Uyttenhooven zegt dat, zoo men onderwijs geven wil, het dan goed moet zijn, daar het anders nutteloos is. Er moet geen vergelijking met Middelburg gemaakt maar het oog op deze gemeente geslagen worden. Uit eene berekening toont hij, in antwoord aan den heer Schmidt, aan dat de lagere scholen en de school van den heer Stuart nagenoeg in de kosten van onderhoud voorzien, terwijl ten opzigte der laatste de schoolgelden thans nagenoeg de uitgaven dekken. Eene vermeerdering van het schoolgeld zou tot achteruitgang der school leiden. — De heer Hector voert aan 1 dat de strijd tusschen den geest en de letter der wet, welke er volgens het adres van den heer Stuart bestaat, door de hoofdkommissie moet worden beslist; 2. dat aan de eene school niet meer voorregten dan aan eene andere mogen worden toegekend, en bij het toestaan van het verzoek ook de lagere scholen tot dergelijke aanvragen zouden geleid worden; 3. dat het betoog van den heer Stuart ten opzigte der opleiding voor akademiën enz., welke op zijne school aan de jongelieden gegeven wordt, hier niets afdoet, maar dat op hem alle bepalingen der lagere school van toepassing zijn. Om deze redenen is hij tegen het verzoek. — De heer van Uije Pieterse is er vóór. Als men de minvermogenden te gemoet komt, dan moet men volgens hem ook de meer gegoeden te gemoet komen. Uit den aandrang ter inwilliging van het voorstel toont hij het wenschelijke dier inwilliging aan. En wat de vrees voor afwijking van de wet betreft, er is dan nu reeds van de wet afgeweken: de wet zegt dat eerst voor zeventig leerlingen een kweekeling en voor honderd leerlingen een hulponderwijzer op eene school aan den hoofdonderwijzer wordt toegevoegd 1). Hij acht in het belang der zaak echter hier het spreekwoord van toepassing: „Bederf een struif niet om een ei.” — De heer Uyttenhooven beantwoordt den heer Hector. De wet op het onderwijs is voor de school van den heer Stuart niet van toepassing als voor eene lagere school, maar als voor eene school van meer uitgebreid lager onderwijs. Bij meerdere uitgebreidheid van het onderwijs zijn ook meerdere onderwijzers noodig. De wet heeft niet een minimum maar een maximum van leerlingen op eene school gesteld, zoo dat, wanneer het getal leerlingen dat maximum bedraagt, een hulponderwijzer op die school aanwezig *moet* zijn, of men dien wil of niet. Er heeft alzoo geen afwijking van de wet plaats gehad en die zal ook bij aanname van het voorstel niet plaats hebben. — De heer Hector zegt dat men toch boven de wet gaat zoo men een tweeden hulponderwijzer neemt als waarvan hier sprake is. Hij vraagt echter of *alle* kosten van het onderwijs door de gemeente moeten gedragen worden, welke vraag bevestigend wordt beantwoord. — De voorzitter zegt dat het overweging verdient dat de heer Stuart, toen de school vroeger aan hem behoorde, zelf twee hulponderwijzers bekostigde, hetgeen voor de noodzakelijkheid pleit.

Nadat enkele leden nog de vraag hebben besproken of een kweekeling voor de bestaande behoefte niet voldoende zou zijn, is eindelijk met algemeene stemmen besloten den heer Stuart een tweeden hulponderwijzer toe te voegen, met een maximum van f 400 als jaarwedde.

Is ingekomen een voorstel van de direktie der leenbank tot vaststelling van instruktiën voor de beambten, hetwelk bij de leden zal worden rondgezonden.

Voor de volgende benoemingen is het stembureau gevormd door de heeren van Uije Pieterse en Hector met den voorzitter en sekretaris.

Als lid in het kollegie van regenten over het arm-gast- en weeshuis is met algemeene stemmen herbenoemd de heer A. van de Sande. Op de voordragt kwam mede voor de heer J. A. de Wolf.

Als lid van het algemeen armbestuur is herkozen de heer N. H. van Goethem, mede met algemeene stemmen. Op de voordragt was nog geplaatst de heer van Domburg.

Tot lid in de direktie over de leenbank is met algemeene stemmen benoemd de heer J. C. Ockers.

Tot kommies bij de plaatselijke belastingen in de plaats van C. Schoonis, eervol ontslagen, is benoemd C. Swalp, met 10 van de 12 stemmen. Op de Swart en Sondagh was ieder 1 stem uitgebragt.

Een verzoek om goedkeuring van een besluit tot af- en overschrijving eener som van f 71,20 op de begrooting van de teekenschool voor 1862 is met eenparige stemmen toegestaan.

Op voorstel van den heer Winkelman is aan de kommissie voor de Zeehondenwerf magtiging verleend tot aankoop van een slagberm, daar de aanzegging is ontvangen dat binnen kort een schip op die werf kan worden verwacht.

Namens de kommissie voor de gasfabriek noodigt die heer nog den raad uit om het bedrag van de waarborgsom voor de gasfabriek te willen bepalen, even als de maatschappij waarbij de verzekering zal moeten plaats hebben. Volgens zijn persoonlijk gevoelen behoeft echter alleen de woning van den direkteur te worden verzekerd, daar er voor de fabriek, die geheel uit ijzer en steen bestaat, geen groot gevaar te duchten is. Volgens ingewonnen berigten verschillen de premiën van assurantie van f 2 per mille tot f 10 per mille, terwijl hij zich bereid verklaart omtrent deze premiën aan de leden nadere mededeelingen te doen.

De heer Hector dringt er op aan dat de raad beslisse of de assurantie al of niet zal plaats hebben, ten einde bij mogelijke onheilen de verantwoording van den burgemeester zij weggenomen. — Echter is besloten eerst nader kennis te nemen van de door den heer Winkelman te geven inlichtingen, waarna de vergadering is gesloten.

---

1) Art. 18 der wet op het lager onderwijs van 13 augustus 1857: „Wanneer het getal der leerlingen op eene school meer dan 70 bedraagt wordt de hoofdonderwijzer bijgestaan door een kweekeling, meer dan honderd door een hulponderwijzer, meer dan honderd vijftig door een hulponderwijzer en een kweekeling. Boven dit getal wordt hij telkens voor vijftig leerlingen door een kweekeling en voor honderd leerlingen door een hulponderwijzer bijgestaan.”

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.